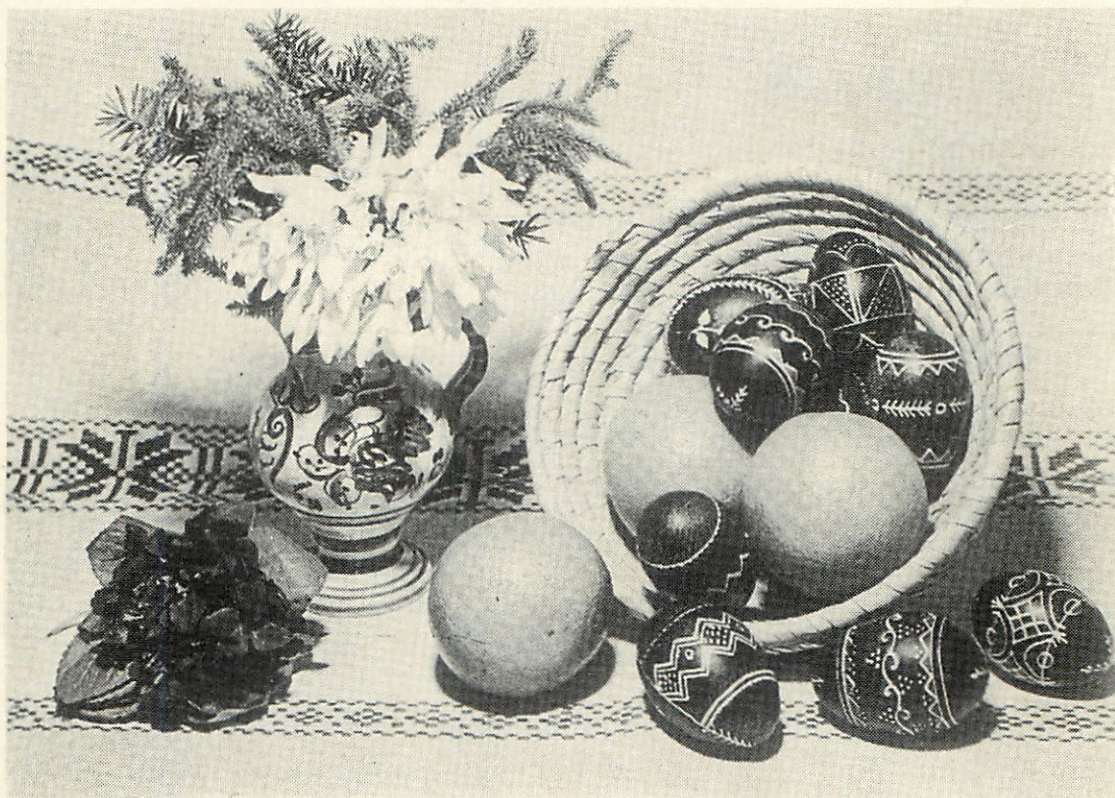

No. 43 March/April 1983 Year-leto 5
Price-cena \$1
Registered by Australia Post
Publication No. NBH 2862

Avstralski

PUBLISHED BY SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY
MESEČNIK SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

S
L
O
V
E
N
E
M
E
S
E
Č
N
I
K

PLUMBING & DRAINING SERVICES

SPECIALISING IN RENOVATIONS AND
ANY PROBLEMS WITH DRAINAGE.

SEWERMATIC USED. 24 HOURS SERVICE

*Govorimo slovensko. Si parla italiano.
English spoken.*

LICENSED CONTRACTOR

Lic.No. A1424

STANKO KOCIJANCIC

Tel. 871 2101

9 Avonle Drive, Carlingford, N. S. W.

WE CLEAN ALL BLOCKED DRAINS

WONDERLAND TRAVEL

ZASTOPNIK JOŽE HAMPTON

94 Main Street (Cnr. Main & Campbell
Sts.), BLACKTOWN, NSW 2148.

TEL. 622 7336, 622 1735

P.O. Box 27, BLACKTOWN, NSW 2148

*Na razpolago smo vam za organizacijo
vseh potovanj po Avstraliji, v domovino
in nazaj, ter povsod drugod.*

*Povprašajte nas za naše poštene usluge.
Potrudili se bomo, da bo vaše potovanje
čimbolj poceni in udobno.*

*Izkoristite nizke izvensezonske cene. Na
primer potovanje Sydney-Ljubljana-Sydney
je najcenejše izven sezone.
Prevajamo in urejamo tudi vse potrebne
dokumente.*

POSEBNE USLUGE ZA ČLANE S.D.S. IN
ZA NJIHOVE PRIJATELJE.

ZA nadaljnje poizvedbe se obrnite na
vašega mojaka

JOŽETA HAMPTONA

Tel. 622 7336, 622 1735, po urah: 6308569

PH. (047) 21-0959

*** TAURUS ***

OPALS & GEMS

SHOP 5, THE COLONADE ARCADE,
CNR. HENRY & RILEY STREETS,
PENRITH, 2750

OPALI IN DRUGI OKRASNI KAMNI TER
DARILA IN SPOMINKI VSEH VRST PO
ZMERNIH CENAH. S TEM OGLASOM
DOBITE 10% POPUSTA PRI NAKUPU.

OPALS AND OTHER GEMSTONES AND
GIFTS AND SOUVENIRS OF ALL SORTS
AT REASONABLE PRICES. WE'LL GIVE
YOU 10% DISCOUNT ON PURCHASE IF
YOU BRING THIS AD WITH YOU.

CAPSULATED HERBS TEL. (02) 604 4797

DOPOLNILO K VAŠI PREHRANI
ZA ZDRAVJE IN LEPOTO.

Posušena zelišča so štirikrat močnejša
od svežih, v prahu pa so dvakrat
toliko močnejša.

DAJTE ZELIŠČEM MOŽNOST.

Poskusite njihov naravni učinek.

FOOD SUPPLEMENT FOR HEALTH AND BEAUTY

Dried herbs are four times more
powerful than fresh ones, powdered
they are twice as powerful.

GIVE HERBS A CHANCE

Try their natural effect

ZA informacije in domenke pokličite
For enquiries please ring
Robert or Reswitha Rodighiero on

5% discount **6044797**
for members of Slovene Association

Z UREDNIŠKE MIZE

Razumeti je treba, da splošna gospodarska recesija, zamrznjenje plač, zvišanje cen, in manj nadurnega dela, je prizadelo skoraj vse naše člane in s tem tudi društveno ekonomijo. Za zmanjšano prodajo alkoholnih pijač je v veliki meri krivo tudi učinkovito policijsko alko-testi - ranje voznikov. Sedanji društveni odbor se je po sili razmer znašel v situaciji, kjer mora zmanjšati izdatke, kjer se pač da. To je eden od razlogov za ukinitve izdajanja **Avstralskega Slovenca**.

Nič nenavadnega, saj smo že prej začeli in pokopali več društvenih glasil, in Avstralski Slovenec najbrž tudi ni zadnji.

Žalostno pri vsem tem je to, da se uniči dobra ideja in začeto delo, ki bi lahko postalo tradicija. Pa ni in ne bo. Po zaslugi onih, ki ne morejo niti začeti, niti nadaljevati. Še en ponos, ki bi lahko bil, ne bo.

Čeprav v drugih časih in drugih razmerah, so naši ameriški Slovenci bili v tem mnogo bolj prizadevni, vztrajni in trdni, in so še danes. Njihovi časopisi so izhajali desetletja in še izhajajo. Kako siromašna primerjava smo! Edino v Melbourneu izhaja tamkajšnji Vestnik že vrsto let. Gotovo tudi ne brez težav, ampak s polno podporo društva, ki ve kaj dela, ki se zaveda pomembnosti tiskane besede, ki mu ni bilo žal tisočev dolarjev za novi stavčni stroj!

Težko se je znebiti raka, ki se je vsidral v telo in se širi.

Sicer pa, kaj bi jokali za stvarjo, ki nam je tako malo pomenila, v katero nismo vložili nič osebnega.

Pomembno je, da še vedno mislimo, kako dobro delamo in da gre naše društvo pod skrbnim vodstvom uspešno naprej. Če bi bila možnost, bi bil ogled

stolpa v Pisi nadvse koristen, ker bi vzbudil marsikakšno asociacijo in mogoče celo urgentne kurativno preventivne operacije samega "kuratorija".

Zaradi ukinitve A.S. bi bilo škoda ostrih besed. Dejanja so dovolj pokazala. Kot sedanjemu uredniku mi ni ravno lahko s tem posmrtnim govorom. Vseeno bi pa rad dal priznanje tistim, ki so začeli z A.S., to so: Ivanka Bulovec, Dare Borec, Pavle Bogataj in mogoče še kdo. Priznanje in zahvala tudi Pavli Gruden za njeno dragoceno pomoč pri urejanju. Hvala vsem dopisnikom - so še druge poti kjer se bomo kmalu srečali. Hvala S.D.S. za finančno podpiranje in vsem odbornikom za njihovo razumevanje. J. Žohar

IZ VSEBINE

I. Koželj:	Društveno življenje	2
J. Žohar:	Planšarji v Avstraliji	3
	V sliki in besedi	4, 6, 7
	To in ono	5
	Youth Section	8
	Youth Activity Questionnaire	9
D. Petrič:	Igranje na srečo vaša nesreča	10
J. Prešeren:	Možje, ki so gradili Avstralijo	11
D. Kladnik:	Pisanice in Zeleni Jurij, Rolke, turčanje, sekanje pirhov	12
C. Anderson:	Slovenian Easter Eggs	12
D. Kladnik:	V znamenju cvetja, Zeleni Jurij, Kolednice	13
	Pismo Slovenske izseljenske matice	14
	Razpis za Poletno šolo slov. jezika	15
D. Petrič:	Intervju z Ano P. Krasno	18, 19
A. P. Krasna:	Rumena krizantema	20, 21
M. Šubič:	Kje se pije žganje s kroznika	22
	Naše kali	23, 24
	Iz ljudskega izročila, Drobne zanimivosti	25
	Novice iz domovine	26, 27, 28, 29
A. Pudgar:	Robert J. L. Hawke	30
	Humor	31
	Križanka	32

Slika na naslovni strani: Velikonočno tihožitje. (Razglednica)

Avstralski Slovenec uredil Jože Žohar.
Založilo Slovensko društvo Sydney.

Avstralski Slovenec (Australian Slovene)
edited by Jože Žohar. Published by Slovene
Association Sydney, P.O. Box 93, Fairfield,
N.S.W. 2165, Australia.

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

Življenje na našem društvu, pretekli mesec, je bilo kar živahno. Balinarji so tekmovali za AMPOL pokal. Fantje so se pokazali in tudi odrezali dobro, saj so dobili prvo mesto in tako osvojili lepi pokal. Upamo, da se bodo še naprej tako požrtvovalno borili. Kar tako naprej, saj ste nam v ponos.

V balinanju so tekmovali tudi balinarke in sicer za pršut. Čeprav je bilo deževno, se je balinanje nadaljevalo v - dvorani. Bilo je živahno in tudi zanimivo kajti tisti "ta hudi" balinarji niso mogli nič razbivati, temveč so morali igrati mirno in počasi. No, zmagovalci so pršut dobili, pojedli smo ga pa vsi skupaj.

Lovci in ribiči smo organizirali izlet v Hunter Valley. Poskušnja vina je bila zelo dobra, imeli pa smo se tudi lepo, saj nas je bilo polno. Šli smo kar z dvema avtobusoma. Vsi smo bili veseli in tudi malo okrogli. Takšnih lepih izletov se vsi veselimo.

Lovci in ribiči so priredili tudi lovsko veselico. V gosteh smo imeli člane društva iz Canberre na prijateljskem srečanju v streljanju z zračno puško. Gostje iz Canberre so dobili voljo in izgleda, da bodo tudi oni ustanovili lovsko družino. Zvečer smo se zavrteli ob zvokih Alpskih odmevov, tako da je tudi ta del bil vesel. Ta dan so imeli balinarji podelitev pokalov. Zastopnik podjetja Ampol Limited je podelil pokale z besedami, da je vesel, da je pokal zopet pripadel S.D.S. in da so še naprej pripravljeni sponzorirati naše balinanje.

Tudi jožefovanje je bilo veselo. Jožefov in Jožic ni manjkalo.

V soboto 26. marca pa so naši mladi folkloristi povabili več skupin na mednarodni folklorni nastop. Več skupin je pisalo ali pa telefonično javilo, da se nastopa ne morejo udeležiti. Imeli pa smo v gosteh folklorno skupino YUGOETHNIC. Nastopili so zelo lepo in vidi se, da so dobro trenirani. Pohvaliti pa moram tudi naše plesalce, saj so vsak dan boljši in imajo večjo voljo za nastope. Hvala pa gre seveda tudi vsem roditeljem, ki so tako pridni, da svoje otroke pripeljejo na vaje. Le tako naprej, saj v skupni moči lahko pridemo do cilja.

Velikonočni prazniki so za nami, pirhov in potic ni manjkalo, veselja in velikonočnega razpoloženja pa tudi ne. Sedaj se pripravljamo na vinsko trgatev. Danes pa lovci odhajamo v Melbourne na strelsko tekmovanje.

Pripraviti se moramo tudi na materinski dan, in tudi na vse sobote v maju ne pozabite. Društvo je vaše in zato stoji, da vam služi ravno tako kot nam.

V maju bomo sklicali izredni občni zbor, tako da se malo pogovorimo o problemih katere moramo rešiti skupaj.

Zaradi finančnih problemov bomo zaenkrat prenehali s tiskanjem Avstralskega Slovenca, ko pa se situacija malo popravi, bomo spet javili, kako in kaj. Potrebna nam je pomoč v odboru. Sami vsega ne zmoremo. Malo o tem razmislite in na sestanku lahko kaj predlagate ali pa priskočite na pomoč.

O zabavah na društvu vas bomo pravočasno obvestili, poslušajte pa naše oddaje na radiu 2EA.

Pozdravljeni!

Ivan

VSako SOBOTO PLESNA ZABAVA. ODPRTO TUDI OB NEDELJAH POPOLDNE.

MATERINSKI DAN 7. MAJA.

FOLKLORNA SKUPINA PLANIKA GOSTUJE PRI DRUŠTVU YUGOETHNIC 21. MAJA.

IZREDNI OBČNI ZBOR V NEDELJO 29. MAJA OB TREH POPOLDNE. VSTOP DOVOLJEN SAMO ČLANOM.

'PLANŠARJI' V AVSTRALIJI

3

Te dni smo zvedeli, da Slovensko društvo Sydney s pomočjo Maks Robarjevega podjetja in Slovenske izseljenske matice organizira turnejo po Avstraliji za ansambel PLANŠARJI. Točni datumi nastopov še niso izdelani, znano pa je, da se bo turneja pričela v mesecu juliju in trajala do avgusta.

Turneja bo v popolni organizaciji Slovenskega društva Sydney, ki bo tudi koordinator za nastope pri drugih društvih po Avstraliji. Veliko podjetje za izkopna in betonska dela, MAKS ROBAR CONCRETING, ki nam je že priskočilo na pomoč pri odposlanstvu Tamar Rogelja v Sloveniji, bo tokrat pokrovitelj, ki bo turnejo tudi v celoti finančno podložilo.

Ansambel PLANŠARJI, ki sestoji iz pet godbenikov-instrumentalistov in dveh pevcev, deluje že 25 let. Mnogi se še spominjamo njihove priljubljenosti. Kot sami pravijo, s svojim igranjem predstavljajo originalno slovensko-alpsko glasbo s poudarkom na planšarstvu, življenju v gorah, pri paši živine, sirarstvu in mlekarstvu. Njihovo glasbeno podajanje in izvajanje je v celoti prirejeno slovenskim narodnim navadam in običajem, ansambel pa je opremljen z značilnimi instrumenti, ki dajejo še poseben melos in glasbeni izraz. Oblečeni so v slikovite planšarske noše, pevca pa v gorenjske narodne noše.

Zaradi osnovnih značilnosti in glasbenega izraza je ansambel uspešno predstavljal slovensko-folklorno izročilo tako v ožjem slovenskem in jugoslovanskem prostoru, pravtako pa širom meja naše domovine. Glede na alpski stil izvajanja glasbe, je ansambel z uspehom gostoval praktično v vseh deželah Zahodne Evrope, še posebej pa v Avstriji, Nemčiji in Švici, pa tudi na Poljskem in Madžarskem. V letu 1979 je ansambel preko Slovenske izseljenske matice sodeloval na turneji po državah Beneluxa, Franciji in Nemčiji in je gostovanje ansambla pri naših izseljencih in rojakih naletelo na ugoden odmev.

Za vidne uspehe delovanja ansambla je odločilno tudi to, da je programski del izvajanja glasbe zelo raznolik in prilagojen različnim okusom. Poleg čiste planšarske in slovenske narodne glasbe ansambel izvaja še originalne slovenske narodne pesmi, bodisi v pevskem ali glasbenem prikazu ali pa s situacijskim prikazom na odru (priredbe venčkov narodnih pesmi, skeči, igra, ipd). Ansambel pa igra tudi zabavno glasbo, pri čemer mu ni neznano podajanje tako španskih, italijanskih ali ruskih motivov in popularnih popevk.

V Sloveniji ansambel sodeluje na vseh turističnih-folklornih prireditvah kot n. pr. Kmečka ohcet, Izseljeniški piknik, Kravji bal, Vinski sejem itd) in tako razpolaga tudi s številnim propagandnim materialom, ploščami, slikami, kasetami, značkami in plakati. V svojem delu je namreč ansambel posnel številne plošče in kasete, redno pa sodeluje tudi v radijskem in TV programu. Prav zaradi omenjenih okoliščin so člani ansambla mnenja, da bi ansambel v obstoječem sestavu v največji možni meri lahko izpolnil pričakovanja. Ansambel izvaja glasbo tudi za nemško govoreča področja.

Ker je do pričetka turneje še več kot dva meseca časa, vas bo odbor obvestil o točnem programu kasneje, ko bo ta izdelan.

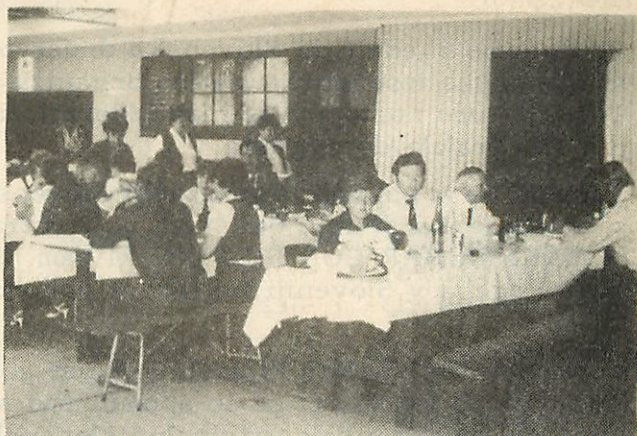
Z GLOBOKO IN NAJBOLJ ISKRENO ŽALOSTJO NAŠEGA SRCA IN DUŠE, ŽELIMO SPOROČITI VSEM MOREBITNO ENAKO UŽALOŠČENIM, DA JE ŽIVLJENJE NAŠEGA PETLETNEGA OTROKA PO DOLGI INTERNI BOLEZNI KONČNO LE PREKINJENO. BIL JE ŽIVAHEN IN NAGAJIV IN KOT TAKEGA SE GA BOMO V NEIZMERNI BOLEČINI ŠE DOLGO SPOMINJALI. PRI NJEGOVI RASTI SMO MU NUDILI VSO NAŠO POMOČ, GA UČILI HODITI IN POSKUŠALI V NAJSVETLEJŠI LUČI VZGOJITI, A JE PRIŠLA TA SKRIVNOSTNA, ZAHREBTNA BOLEZEN...

S SOLZAMI OBLITO IN S ČRNIM PAJČOLANOM PREKRITO OŽJE SORODSTVO. PRIZADETIM SE PRIDRUŽUJE TUDI UREDNIK AVSTRALSKEGA SLOVENCA.

V SLIKI IN BESEDI

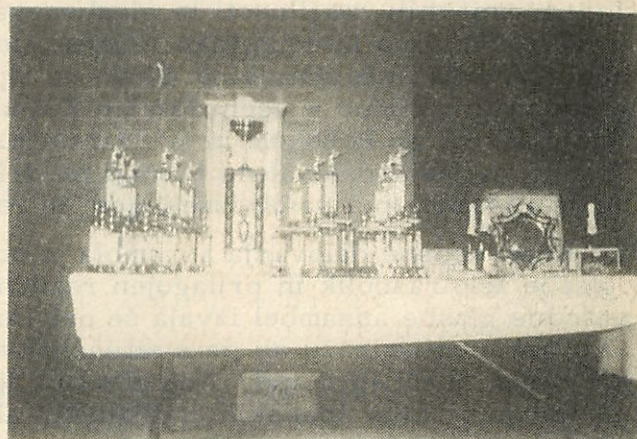
Spomin na Prešernovo proslavo 1983: dostojno in svečano kot že dolgo ne. Pa so še ljudje, ki jim domača beseda nekaj pomeni!

V dvorani S.D. Planica v Springvalu. Bilo je veselo in zanimivo. Meddruštvena srečanja koristijo medsebojnemu spoznavanju.

Pustovanje se je med nami zakoreninilo. Na posnetku so letošnje maske...

Prenosni pokali slovenske lovske zveze Avstralije (?) za katere so lovci tekmovali v Melbournu. Vsaj videli smo, kakšni so...

Žirija pri izbiri mask ni imela lahkega dela, ko pa so vse bile tako zanimive. Na posnetku so maske, ki so dobile najboljše ocene, in tudi nagrade.

Nesrečni "pikok", pav, je od zadrege plav postal! Licitacijska lekcija za v bodoče: Kdor bo svoj denar dajal in kdor ga bo največ dal, temu naj pripade pav!

To in ono...

PRIREDITVE V PRETEKLIH MESECIH

*Oj, Marička pleši,
pleši, pleši, pleši...*

Tako nekako gre ta stara in znana pesem. Vse naše prireditve, razen izletov, so bile v glavnem ob glasbi, plesu in ob žlahtni kapljici, ki pa je že naša stalna sopotnica.

O Prešernovi proslavi smo povedali že v prejšnji številki. Bila je res nekaj lepega. Zatem je prišlo pustovanje, prireditve, ki nas je presenetila z velikim številom udeleženi mask. Pustovanje se je med nami dobro zakoreninilo. Mednarodnega dneva žena, ki ga slavijo skoraj po celem svetu, se niti spomnili nismo, kaj šele, da bi ga tudi mi primerno proslavili. Res je, da imamo materinski dan, katerega smo si privzeli kot pes bolhe, ampak to je praznik samo za matere. Kaj pa tiste žene, ki niso nikoli bile matere in tiste, ki zaenkrat še niso? No, zato smo se pa toliko bolj oddolžili našim svetim Jožefom na jožefovanju! Nekaj novega pa je bil takoimenovani folklorni večer, kjer je poleg društvene folklorne skupine nastopila tudi odlična folklorna skupina bratskega kulturno umetniškega društva YUGOETHNIC. Takšna medsebojna srečanja bi morali prirejati vsak mesec, pa ne samo zato, da bi napolnili blagajno, ampak tudi (in v glavnem) zato, da navežemo stike z drugimi jugoslovanskimi društvi in z njimi razvijemo vsestransko sodelovanje, da se zblížamo in postanemo močnejši. Sami, zaprti vase bomo samo životarili. Zaprtost ni napredek, ni bodočnost.

IZREDNI OBČNI ZBOR

Odbor bo koncem maja sklical izredni zbor članstva, kjer si bodo člani lahko ogledali tri različne skice predvidenega novega društva. Izbrali bodo lahko najboljšo skico, po kateri bodo potem narejeni plani. Istočasno bodo člani tudi vprašani za polno zaupnico sedanjemu predsedniku in odboru.

Vsi finančni člani bodo o izrednem občnem zboru pisмено obveščeni v kratkem. Vstop bo dovoljen samo finančnim članom, z ozirom na to, ker se bo razpravljalo o problemih društva.

State Planning & Environment Dept. še

vedno zavlačuje s pogodbami, čeprav je odbor že privolil na podpis. Rok, ki ga je Dept. sam postavil, do kdaj naj bi pogodbe bile podpisane, se naglo približuje h koncu in upati je, da bodo papirji na voljo že pred naslednjim rednim občnim zborom v oktobru.

ZAUPANJE? BODOČNOST V NOvem DRUŠTVU?

Včasih je zelo dobro, če je človek ambiciozen in optimističen, vendar brez predpone -pre-. V teh gospodarsko hudih časih, ko moramo vsi stiskati, ko društveno članstvo stagnira ali pa celo opada, grandiozne ideje o gradnji novega društva nikakor niso mačje solze. Nujno potrebna je temeljita presoja več kompetentnih ljudi. Ne, da ne bi zmogli, saj finančne institucije še vedno posojajo denar (čeprav obresti ne gre spregledati). Naši člani so najbrž še vedno tako pripravljeni priskočiti na pomoč, kot so bili od začetka. Pa so? Veliki, do nedavnega finančno uspešni klubi tarnajo, odpuščajo delavce in poskušajo prihraniti kjer je mogoče, da bi se še obdržali na površju. Kako bomo mi? Za koga bomo gradili, ko pa naše prireditve že sedaj niso dovolj obiskane. Večina našega članstva je že krepko med 40 in 50 leti starosti. Bližamo se pokojnini. Dolg, ki bi ga morali najeti, če bi hoteli novo društvo dokončati bi nas vse zdaleč preživel. Naših otrok pa naš način življenja ne zanima dovolj, niso in ne bodo pripravljeni prevzeti in delati s takim zanosom in požrtvovalnostjo kot smo to mi. Naprtiti jim breme, ki ga ustvarimo samo zaradi svoje potrebe, da bi tistih nekaj let, ki nas še loči od smrti preživeli po svoje in ki ga pač zaradi normalnih naravnih zakonitosti več sami ne moremo nositi, bi bilo nepošteno in skrajnje neodgovorno.

Nekaterim se bo mogoče zdelo izdajsko (čeprav ni), ampak ponoven premislek o združitvi obeh društev bi bil upravičen.

SPREMEMBE V ODBORU

Po lastni želji Maks Robar ni več blagajnik. To funkcijo je prevzel Ivan Gherm. Po lastni želji je iz odbora izstopil Josip Farkaš. Od tajništva in odbora odstopa tudi dosedanja tajnik Jože Žohar. Ob času, ko to pišemo, se še ne ve kdo bo prevzel tajništvo. Ivan Koželj je prevzel dovoljenje za točenje pijač.

V SLIKI IN BESEDI

Skupinski posnetek pred motelom
v Springvalu v Viktoriji.

V Sydneyu je še četrta gostilna,
ki jo tudi pogosto obiskujemo, to
je pri našem rojaku in lastniku
krčme, Valentinu Lubecu.

Z izleta v Hunter Valley. Gorice,
kleti in vino nas je pritegnilo.

Posnetek z ene od lovskih večerij.
Po napornem sestanku se prileže
dobra večerja s prijetno kapljico.

Prišli smo z dvema avtobusoma.
Klet kjer smo poskušali vina, je
bila polna samih Slovencev.

Kot vsako leto, so tudi koncem tega
marca pri Zadravčevih trgali obilno
grozdje z lastnih brajd.

Ob desetletnici cerkve in odkritju nove dvorane pri slovenskem verskem centru v Merrylandsu.

S Prešernove proslave na S.D.S. Milena in Tonček Godec sta položila venec k Prešernovemu poprsju.

Na slavnostnem programu je nastopila tudi dramska sekcija in folklorna skupina PLANIKA Slovenskega društva Sydney

Še zadnji požirek šampanjca iz Prešernovega pokala predno ta za vedno odide v triglavsko vitrino.

S piknika v Bobby's Head. Janez je v ozadju nekaj počel - najbrz je obračal meso na žaru.

YOUTH SECTION

VOLLEY BALL

I seem to have missed out on the last edition, well not to worry. For the third successive time, the youth volley ball team have defeated the Hunters. The Hunters were determined to beat the youths, but the youths were too much of a match in the final stages. Score was 3 to 1 (best out of five games).

The volley ball games have become a success, so the next step, the Club is aiming to ask Triglav Club to play in an invitational social match between both the elderly Hunters and the youth team. Hopefully if Triglav accepts the invitation, then our team will be facing some better competition.

If you like to be in volley ball, why not get a team of your own together and challenge the Hunters and the successful youth team. By doing so inter-club rival social matches can be formed, becoming more exciting and competitive.

TABLE TENNIS COMPETITION

Anyone interested in playing in a table tennis competition? Then come along on Sunday 17th April at 3 p.m. Prizes will be made for 1st, 2nd and 3rd place getters. This competition will be for the young people only from the age of 14 to 25, girls or guys. You don't need to be experienced. So just come along and have a go! Entrance Fee is \$1.00. THE MORE THE PLAYERS, THE BETTER THE PRIZES!

DISCO NIGHT

All guys, girls and inbetweens are invited to attend the next disco on Friday the 15th April at 8 p.m.

Dance to the latest and best sound by our D.J., with lighting effects to suit the mood of the music. All we ask you is come properly dressed, guys to wear collar shirts and shoes (no thongs). Hot dogs, chips, drinks will be available.

YOUTH SECTION NEWSLETTER

A newsletter has been devised in order to make the young people directly aware of activities being created within this Club. Hopefully, people will appreciate reading of forthcoming events. Naturally, we generally inform people by way of this newspaper and radio, but the Club feels it may be more effective to inform by way of such newsletters.

We intend to mail such newsletters to people directly. If you are interested in obtaining a newsletter, ask at the Club. Included with the newsletter is a questionnaire we would like you to fill out and return to the Club.

"PLANIKA" YOUTH FOLKLORE GROUP

The group now comprises over forty young dancers between the ages 8 to 18. They are exercising their national dances devoutly and, we are proud to say, they are doing very well. Recently they participated in an ethnic event in Canberra, representing our Slovenian nationality (not just Slovensko društvo Sydney) and performed much better than anybody could expect. In fact, the judges placed them third, which earned them a beautiful Certificate of Merit and a cheque of \$50. They were also seen on ethnic TV channel 0-28 which was a real surprise to many.

There is a rumour going around that "PLANIKA" might next year fly off to Slovenia for performances there. As to that, the Committee prefers to remain uncommitted knowing that improvements are to be done first. But who knows?

YOUTH ACTIVITY QUESTIONNAIRE

9

Please fill-in and leave at the Club or send to P.O.Box 93, Fairfield 2165

Q1. Do you like to receive forthcoming newsletters through the mail?

Answer Yes of No

If answer is "Yes", give

Name: Age:

Address:

..... Postcode:

If you know of any other friends which would also like to receive a newsletter please fill in their names and addresses on the back of this sheet.

Q2. What form of dances or music would you like to see at the Club? (e.g. live bands, discos, solo entertainers)

.....
.....
.....

Q3. If you have been to our discos what improvements would you recommend?

.....
.....
.....
.....

Q4. What other types of activities would you like to see formed? Indicate such things as sporting events perhaps (e.g. volley ball) or recreation events (picnics, camping) or any of your own unusual ideas.

.....
.....
.....
.....

Q5. Would you take part in the activities you have suggested?

.....

Danica Petrič IGRANJE NA SREČO – VAŠA NESREČA!

(Podatki iz razprave Milana Rizniča, Sydney Univ.)

V preteklem finančnem letu je bilo za razne loterije, konjske stave, Lotto, Pools in na poker avtomatih porabljenih preko šest bilijonov dolarjev. To je povprečno \$500 na vsakega prebivalca Avstralije.

V finančnem letu 81-82 je samo v naši državi NSW bilo igranih 310 državnih loterij. Za vsako loterijo je bilo prodanih po sto tisoč srečk. To pomeni, da je vsak prebivalec NSW povprečno kupil po trideset loterijskih srečk.

Pred tremi leti se je pričela posebna vrsta loterije – Lotto, katere številke so žrebane vsak ponedeljek. Lotto so organizirali privatniki, ki so kontrolirani od vlade. V tej loteriji je 40 števil. Izbirati morate šest števil od štiridesetih. Ako izberete šest pravih števil, ki so izžrebane, potem dobite prvo nagrado. Statistično gledano pa imate pri vsakem žrebanju Lotta samo eno priliko od 3,800.000, da izberete šest pravih števil. Poleg te majhne možnosti, da se ta prva nagrada dobi, vseeno veliko število ljudi vsak teden redno igra Lotto. Ko je bila prva nagrada Lotta tri milijone dolarjev, je bilo razdeljenih tudi okoli 120,000 drugih manjših nagrad. Pomeni, da je bilo prodanih deset milijonov listkov za to žrebanje.

V preteklem finančnem letu je bilo vloženih 200 milijonov dolarjev samo za Lotto. Od te vsote je vlada vzela eno tretjino (33%) kot davek za igre na srečo (kar je zelo veliko denarja). Dobitnikom je vrnjenega 60% denarja, 6,5% denarja pa so dobili organizatorji Lotta. Ta privatna družba, ki organizira žrebanje Lotta plača vsako leto tri milijone dolarjev samo za reklamo in oglase, katerih cilj je seveda znan, da privabi čimveč novih igralcev na srečo.

Stava na konje in pse je najbolj komplicirana in najtežje je na teh stavah tudi kaj dobiti. Vseeno pa nekaj ljudi živi na račun konjskih dirk, dočim je velika večina na izgubi.

Kot pri drugih igrah na srečo, so tudi pri konjskih dirkah določeni zakoni in pravila, vendar ni nikjer toliko naglih sprememb in prevar kot ravno pri dirkah. Časopisi s športnimi stranmi o tem redno pišejo in opisujejo detajle kako je kdo koga na dirkah "premagal" in prevaral. A ljudje se na žalost na to ne ozirajo in kar naprej vneto stavljajo na konje.

"Ročni banditi" – poker avtomati, ki stoje v mnogih klubih, ter mnogoštevilne nagradne igre, ki so organizirane po klubih in raznih organizacijah, so tudi zakonsko priznane in se vlaga vanje veliko denarja.

In to vse se dogaja zdaj, ko govorimo o slabi ekonomski situaciji v deželi, ko je 10% ljudi nezaposlenih. Zato se nekateri upravičeno sprašujejo, kakšna neki depresija vlada v ekonomiji in o kakšni brezposelnosti govorimo, ko tako veliko število ljudi troši denar za take neumnosti, kot so loterije, konjske stave in poker avtomati, ter zraven še seveda – za pijančevanje.

Šest bilijonov dolarjev je bilo vrženih stran v preteklem letu. Ali je po statističnih podatkih šlo res \$500 iz tvojega žepa?

Litija z okolico

Litija, mesto z okoli 5200 prebivalcev, 37 kilometrov od Ljubljane, je bila naseljena že s Kelti in Iliri. Skozi te kraje je vodila jantarska pot, ki je šla od Baltika proti jugu. Ko so sem kaj prišli Rimljani, so začeli izkoriščati rudnik svinca v Sitarjencu, njihovi ladjarji pa so imeli na kraju, kjer je danes Litija, svojo postojanko. Slovenski pradedje so se naselili v teh krajih v 6. stoletju.

RODNA GRUDA

Šmartno pri Litiji (Foto: Janez Zrnec)

MED NAŠIMI ROJAKI NA PETI CELINI

Možje, ki so gradili Avstralijo

Ivan Kobal je napisal knjigo o priseljenicah, ki so pomagali ustvarjati blaginjo svoje nove domovine

»Vsaka stran te knjige je napisana s krvjo!« trdi avtor knjige »Men who built the Snowy« (Možje, ki so gradili Snowy) Ivan Kobal, avstralski Slovenec iz Sydneya. Knjiga pripoveduje o največjem avstralskem povojnem gradbenem podvigu — gradnji verige hidroenergetskih objektov v Snežnih gorah (okrajšano Snowy). Pri gradnji so sodelovali tisoči priseljenec z vsega sveta, med katerimi so bili strokovnjaki, geologi, gradbeni in elektro inženirji, tehniki pa tudi preprosti delavci, ki so morali to delo sprejeti tudi zato, ker jim je kot »političnim beguncem avstralska vlada plačala vožnjo za peti kontinent.

Ivana Kobala lahko uvrstimo med starejše priseljenice v Avstralijo, saj je tam že od leta 1950. Doma je iz Planine pri Ajdovščini, rojen leta 1928. Ilegalno je prestopil jugoslovansko-italijansko mejo in bil tri leta v begunskem taborišču v Italiji, kjer se je prijavil za izselitev v Avstralijo. Sprejela ga je tudi avstralska komisija, ki mu je plačala pot z ladjo in mu dala za žepnino pet dolarjev. Že v Port Saidu, v Egiptu, je Ivan ostal še brez tega. Tako je stopil na avstralska tla brez prebite pare v žepu. Kakor tudi mnoge drugih priseljenec.

KUHAR PRI GEOLOGU

Najprej so ga napotili na delo v železarno, potem pa si je sam poiskal delo pri zidarjih, ker je bil raje na prostem. Zavedal se je, da si bo samo z znanjem angleškega jezika lahko našel kako lažje delo, zato se je takoj začel intenzivno učiti angleščine. Namesto se ni družil z rojaki, da bi se pritisil, da bi govoril angleško. Kmalu se je lahko vpisal v dopisno šolo za priseljenice. Odločil se je, da se izuči za gradbenega mizarja, seveda pa pot do tega poklica ni bila preprosta. Neki Italijan, prav tako priseljenec, ga je nagovoril, da bi se odpravila v Coomo, v Snowy Mountains, kamor so se takrat zaradi obljubljenega dobrega zaslužka zbirale množice delavcev. Sam si je kupil mizarško orodje, ker je želel delati kot pomočnik pri mizarjih, vendar pa so mu ponudili delovno mesto kuharja pri nekem geologu. Delo je sprejel, ker je tudi kuhar rad, vendar pla je še vedno nosil s svojo mizarško orodje.

Leta trdega dela so bili najboljša življenjska sola mladega avstralskega priseljenca. Zanimivih dogodkov je bilo toliko, da se je odločil za pisanje dnevnika, ki ga je pisal po slovensko in angleško, kolikor se je je že pručil, in tudi po italijansko, ki jo

je znal že od doma, saj je obiskoval samo italijanske šole. Ves čas je pisal tudi pesmi, te samo po slovensko, in piše jih še danes.

SVET BREZ ŽENSK

Dela v Snowy Mountains so se začela leta 1949, dokončana pa so bila leta 1975. Postavili so 16 ogromnih jezov in 8 velikih hidroelektrarn. Ta projekt je, kot pravijo, znamenit tudi po tem, da njegov proračun na koncu ni presegel načrtovane vsote, kar se menda tudi v Avstraliji ni zgodilo ne prej ne pozneje. Ivan Kobal je delal tam v letih od 1954 do 1958.

»Takrat sem vzljubil Avstralijo,« pripoveduje Ivan Kobal, »saj sem pomagal graditi blaginjo te države. Zanimal sem se za odnose med delavci in državo. Opazoval sem vse okrog sebe...«

Med delom se je po nasvetu učiteljice dopisne šole angleškega jezika vpisal še v dopisno šolo gradbene stroke. Po dveh letih in pol je na sydneyjskem tehniškem koledžu opravil izpit za gradbenega mizarja. Šele takrat je lahko dobil boljše delo.

Posebna zanimivost življenja na tem ogromnem gradbišču je bila v tem, da je bil to »svet brez žensk«, kar je tudi podnaslov Kobalove knjige. Mladi priseljenici so vabili iz svojih domovin dekleta in žene, če so jih imeli, sicer pa so čakali na redke »ženske transporte«. Prvo skupino slovenskih deklet, ki je v Sydney priletela z letalom iz Rima, je Ivan Kobal zamudil, v drugi skupini pa je tudi zase našel ženo, s katero se še danes dobro razume. Pozneje tudi v Avstraliji ni bilo več toliko nega pomanjkanja žensk. Leta 1958 je žena prvič prišla pogledat v Coomo. V tem velikem gradbenem mravljišču ji ni bilo prav nič všeč, zato sta se mlada zakonca odločila, da se dokončno preselita v Sydney.

Misel na lastno knjigo, v kateri bi popisal življenje v Snowy, je Ivana Kobala nenehno preganjala. Skrbno je hranil zapiske, jih dopolnjeval, zbiral podatke in zgodbe o ljudeh, ki so svoje priseljenško življenje začeli v Snežnih gorah. Delo, ki ga je opravljal v Sydneyu, je bilo lažje, zato je bilo več časa tudi za pisanje. V letu 1970 je imel že skoraj v celoti izdelan načrt za knjigo. Takrat se je lotil še samega pisanja. V 18 mesecih je bila knjiga, kot si jo je zamislil, končana. Pisal je seveda v angleščini, saj je pričakoval, da bo morda zanimala tudi kakega avstralskega založnika, ker je opisovala dogodke, ki so bili tako pomembni za sodobno Avstralijo. Rokopis je ponujal različnim založnikom, ki so vsi zavračali, da je snov knjige zanimiva, vendar pa da je ne bo mogoče izdati, ker ne bo šla v prodajo.

POMOČ UREDNICE REVIE

Tedaj pa je v nekem časniku ugledal članek o reviji SCOPP in urednici te revije Patrici Laird, ki je zbirala gradivo in objavljala literarne prispevke novih avstralskih priseljenec različnih narodnosti. Reviji je poslal pesem »Adopted Country — Nova dežela« in pesem je bila res objavljena dvojezično. Odleži sta z urednico te revije tesneje sodelovala. Zaupal ji je tudi, da ima dokončan rokopis knjige, ki pa ga še sprejme nobena avstralska založba, ker zanjo ni komercialno zanimiv. Prebrala je rokopis, mu ga delno popravila in obljubila, da bo poskrbela za izdajo. In res je Kobalova knjiga s pomočjo revije SCOPP izšla v septembru 1982. Za veliko tiskarskega dela je moral poskrbeti sam, tudi zvezal je del knjige slovenski knjigovoz Janez Burgar iz Melbourne. Sam avtor skrbi tudi za prodajo. Javne predstavitve knjige je imel doslej že v okviru slovenskih društev v Melbourne, v Canberru, Sydneyu. Avstralski prijatelji mu pomagajo tudi pri prodoru v tamkajšnje javnost. Morda mu bo uspelo, da bodo knjigo odkupile knjižnice, želi si, da bi jo uporabljali v šolah, saj je tudi zanimiva dopolnitev zgodovinskih knjig.

Koliko je še slovenska Kobalova knjiga? V vsakem primeru je knjiga delo slovenskega avtorja, ki

MEN who BUILT the SNOWY

BY IVAN KOBAL

Naslovna stran knjige Ivana Kobala, ki je ob koncu lanskega leta izšla v Sydneyu

jo je sicer napisal v angleščini, po duhu pa je še skoraj v celoti slovenska. Tudi večina zgodb, povezanih v celoto, opisuje življenje slovenskih rojakov, preprostih priseljenec, delavcev v Snežnih gorah. V knjigi je opisan tudi resničen dogodek, ki opisuje smrt nekega Slovenca: umrlo pa jih je v tistih težkih razmerah še več.

Ivan Kobal je doslej zadovoljen z odzivom na svojo knjigo, čeprav mu avstralska slovenska skupnost ne poje posebne hvale. Prepričan pa je, da ga čaka še veliko vztrajnega dela in takrat ga bodo tudi Slovenci morda imeli bolj za svojega. Zdi se, da pripravlja novo prozno delo, rad pa bi izdal tudi pesniško zbirko, saj je v pesmih vendar vstopil v čudoviti svet literature, morda pa se bo kdaj lotil tudi prevajanja, iz slovenščine v angleščino ali narobe.

Na vrtu pred svojo hišo v enem od sydneyjskih predmestij je Ivan Kobal zasadil simbol slovenstva lipo, ki mu jo je nekdo pritihtopil iz domovine. Tudi ta lipa mu pomaga, da se tudi v novi domovini počuti bolj domače. Prepričan pa je, da je mogoče ljubiti in spoštovati tudi novo domovino.

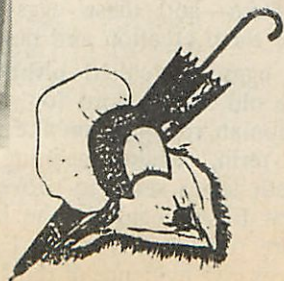
JOŽE PRŠEREN

Na desni:

ANA M. KODRIČ,

popetri mnoge naše prireditve s svojim plesom in s pesmijo ter svojo ljubkostjo.

Pri otvoritvi nove dvorane našega katoliškega centra v Merrylandsu je sodelovala tudi TAMARA.

Pisanice in Zeleni Jurij Rolke

Z barvanjem jajc je bilo vselej veliko veselja. Jajca so znali nekateri prav mojstrsko pobarvati in okrasiti. Za belokranjske pisanice in prekmurske re-menke so na primer značilni geometrijski liki. Pri primorskih in gorenjskih pirhih pa so poslikovalci uporabljali predvsem »naturistične« motive. Znani pa so tudi pirhi, pisanice, pisanke, kakor so jim že kje rekli z raznimi napisi. Pri sestavljanju teh so bili fantje in dekleta še posebej domiselni in zgovorni. Napisali so na primer:

»Eno urco čez polje, eno urco čez gozd, moj fantič pride včasih v coklah, včasih bos«; »Pisanko rdečo napisala bom, na tebe pozab'la nikol' ne bom«; »Le prid, le prid, sem sama doma, ni očeta, ni mater, ni črnega psa«; »Moj fantič me gleda, kak zajec medveda, je jezen na me, ker za eno drugo spet ve«...

Barvanje jajc sega stoletja nazaj. Jajčne lupine so odkrili strokovnjaki že v prazgodovinskih grobovih. Znano je, da so dajali Rimljani včasih v grob pokojnika tudi poslikano gosje jajce. Pobarvana jajca so poznali tudi Kitajci, Egipčani in Perzijci, ki so enega svojih praznikov imenovali »praznik rdečega jajca«. Pri nas omenja pobarvana jajca star zapis, ki govori o letu 1393 in o dominikankah v Radljah (Marenburgu) oziroma o tem, da so dobile na veliko soboto vsaka po jajce.

Turčanje

Ste že slišali za turčanje? Nekateri nemara že, vsekakor pa poznajo besedo tisti, ki so se že kdaj pomerili v balinanju pirhov. Igre s pirhi so bile svojčas različne, najbolj znane pa: turčanje, volkanje (valinčanje) in sekanje.

Turčanje, kakor pravijo igri v Ziljski dolini, ali pa tulčanje, kakor jo poimenujejo v Mežiški dolini, je igra, pri kateri zmaga tisti, čigar jajce ostane pri »streljanju« in tilčanju ali turčkanju, kakor že kje to poimenujejo, celo. Komur pirh poči, izgubi igro. Brez spretnosti pri vsem seveda ni šlo. Fantje so zato tej včasih dodali še zvijačo. Tako so nekateri tekmovalci jajce posebej predelali, skozi luknjico so nalili v jajce smolo. Takšno jajce so na Gorenjskem imenovali smočci, na Notranjskem smolnjaki, v Ziljski dolini zalitnjaki, v Beli krajini pa smolenice. Če so drugi tekmovalci odkrili prevvaro, je bil goljuf pošteno kaznovan. Nažgali so ga po hrbtu in vanj zmetali goljufiva jajca.

Drugi igri, ki je ob veliki noči privabila marsikje staro in mlado, se je reklo rolkanje. Zanj je bila potrebna »rolka«. To je bila tanka deščica, v katero so fantje izrezali po sredini žleb. Vsak igralec je spustil po tem žlebu svoje jajce. Od tega, kje se je jajce zaustavilo oziroma ali je pirh drugega igralca zadel pirh prvega igralca... je bila odvisna zmaga.

Malce drugače so igro igrali na Ptuj-skem polju ali pa na Murskem polju. Tu deščice niso potrebovali. Na rahli strmini so naredili jamico, položili predse rdeče pobarvane pirhe in jih z nogami valili – odtod valinčanje proti jamici. Kdor je prej spravil jajce v jamico, je zmagal.

Sekanje pirhov

Sekanje pirhov je bila nekoliko težja igra. Ponekod je zamenjala jajce pomaranča, pa tudi jabolko je bilo uporabno za to igro, ki je bila posebej priljubljena na Notranjskem in v okolici Grahovega pri Cerknici. Fantje so se najprej dogovorili za pravila igre, kajti igro je bilo mogoče igrati na več načinov. Možno je bilo novce zasadi v pirh tako, da je ta prebil lupino in v njej obtičal. Če pa je bil dogovor drugačen, je moral novce ostati za lupino, ne da bi se ga kaj videlo. Pri tretjem načinu igre je moral novce predreti pirh in pogledati na drugi strani lupine ven. Jajce se je sekalo z oddaljenosti 30 centimetrov. Če je bilo jajce na tleh ali če ga je držal nasprotnik visoko v roki, ob peči, pri vratih ali kje drugje, je bilo sekanje dokaj zapleteno. Še bolj pa, ko je šlo za sekanje pri skoraj zaprtih dlaneh. Razen omenjenih iger s pirhi je bilo v navadi še več drugih. Nemara najzanimivejša igra ob veliki noči pa je bila ljubljanska jabolčna kanonada. **Darinka Kladnik**

Slovenian Easter Eggs

Slavs, for ages, have richly decorated eggs for Easter—the Slovenians among them—and these eggs symbolize for them creation and new life.

These eggs are called **pirhi**, pirh being the old Slavic word for red. In the Pannonian region, **reménke** is the popular term, again meaning red thing. Both terms seem to prove opinions that Easter eggs, in the beginning, were only red. Various European sources give evidence of red Easter

eggs already in the 16th Century, with colorfully decorated eggs appearing in the 17th Century.

In the upper social strata in those times decoration of eggs was developed to a high level, with applied gold and silver ornamentation. Splendid eggs were also made from other materials like porcelain, enameled clay, glass, precious stones and metals. But in peasant families the eggs were much more modest, and come into general use only in the 19th Century.

In Slovenia's Bela Krajina, where this egg-decorating tradition still carries on, the decorated eggs are called **pisanice**, probably from the word, "pisati", meaning to write.

The basic technique is one of wax resist—batik. The design is drawn using a special "pen" containing wax, which must be kept heated over a small gas burner (see cover photo). A skilled hand draws the pen across the surface of the egg, coating those lines and areas where the dye won't adhere, those parts the artist wants to remain white. The egg is placed in a dye bath, usually red, and the egg will come out red and white. If the process is repeated again with further designs, and dipped in a black dye bath, a three-colored egg results.

Designs found on the eggs are frequently geometric, floral, monograms, inscriptions such as "Be Mine", "Greetings from Adlešiči", or "God Protect You", and also hearts and crosses, centuries-old symbols.

These eggs, from the 17th Century on, were part of the food carried to church on Easter Saturday for blessing. A large number of Slovenians still follow this practice, including ham, *potica*, and other holiday foods in the basket for blessing. According to Dr. Gorazd Makarovič, Slovenian folk art specialist, the typical Slovenian family gathered on Sunday morning to eat this blessed food. Because the eggs were blessed, they were handled with respect. Because of that the egg shells were not thrown out, but were strewn around the house as a symbolic protection of the home against trouble and misfortune.

More or less all over Slovenia Easter eggs were given as gifts on Easter Monday—between girls and boys, among relatives, friends and acquaintances, and between god-parents and god-children—a symbol of love and friendship.

Today, in the months before Easter when farm work is at its slowest, a number of women around Adlešiči (near Črnomelj) start collecting eggs to decorate in their spare hours. Soon before Easter these eggs appear in the DOM Shops around Slovenia, so that we can all take pleasure in this beautiful bit of Slovenia's rich and colorful tradition.

Text
by Charlotte Anderson

V znamenju cvetja

V Prekmurju mora biti Jurjevo vse v cvetju. Tod namreč pripovedujejo, da je jahal svoje dni sveti Jurij na konju in tu in tam vrgel v hišo cvetje. Hiša, ki je dobila cvet, je bila potlej »bolj srečna« in je vladal mir. Zato zdaj v Prekmurju na večer pred Jurjevim okrase vse, od vrat, oken, vodnjaka... s cvetočo češnjo. Zanimivo pa je, da okrase na Jurjevo v Ljutomerski okolici še pred sončnim vzhodom vse krave in to z brezovimi vejami. Za povrh jim naredijo še venec iz čremse, da krave vse leto ne jokajo. Ta navada je bila doma tudi drugod.

Zanimiva je šega v Babincih pri Ljutomeru. Gre za duklje. Tako so nekdanje rekli loncem za mleko, ki so imeli posebno dolg »vrat«, a brez dulca in so bili pripravljeni za delanje smetane. Gospodinje tega kraja so verjele, da se v takšnih posodah naredi gostejši sir iz mleka kakor v drugih loncih ali dukljah, ki niso bili kupljeni prav ob polnoči na Jurjevo. Zato so takrat hitele k lončarjem. Vnela se je prava tekma, katera bo prišla prej, saj loncev oziroma dukljev vselej ni bilo dovolj naprodaj. In ko so ženske kupile duklje, so jih nesle domov v travnjači, v rjuhi za travo in ščavje za živino, pa čeprav bi jih laže nesle v cekru.

Zeleni Jurij

Tudi Zeleni Jurij je na moč lokalno obarvan. Pa si pogledajmo še, kakšen je. V Beli krajini, v Črnomlju. Tam se je zbrala mladina na Jurjevo nedeljo zvečer in to na bližnjem hribu. Zborna mesto je bilo okrog posekane smreke. To so fantje oklestili, dekleta pa ovila s cvetnimi vencami. Na prečnike, pritrjene na smreko, so navezale še pisane rute in »otirače«. Največ opravka pa

so seveda imeli vsi z Zelenim Jurijem. Izbrali so enega izmed fantov in ga ovili v zelenje. Najpogostejše je bilo to brezovo listje. Zelenega Jurija so nato v sprevedu odpeljali v mesto. Prvi so stopali trobentači. Trobente so si izdelali iz češnjevega lubja. Za njimi so šli fantje, ki so nosili mlaj, za temi Zeleni Jurij in čisto na koncu še dekleta. Sredi mesta – na placi – so spreved pričakali vaščani. Drevo so fantje prislonili ob Stoničevo graščino. Dekleta pa so se potrudila, da so stegajoč se z bližnjih oken, pošteno oskubila in polomila mlajevе prečke. Od mlaja je zato, ko je spreved krenil proti kamnitemu mostu, le malo ostalo. Pri kamnitem mostu pa se je povorka ustavila. Tu so fantje pahnili Zelenega Jurija v vodo. No ja, pa ne čisto zares. Včasih so namesto tega vrgli v vodo le Jurjevo zeleno obleko.

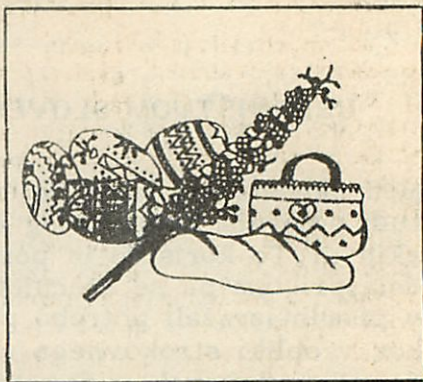
*Prošel je, prošel pisani vuzem,
došel je, došel zeleni Jure
na zelenem konju, po zelenem polji.*

*Dajte mu, dajte, Jurja darovajte,
dajte mu mleka, zelena mu obleka,
dajte mu vina, da ga ne bo zima,
dajte mu mesa, da se ne otesa,
dajte mu špeha, da ga ne bo kreha,
dajte mu jajec, da ga ne bi zajec,
dajte mu kruha, da ga ne bi muha,
dajte mu soli za debele voli,
dajte mu pogače, da mu noge poskoče,
dajte mu masti, da bo vreden časti,
dajte mu hajde, da se doma najde,
dajte mu pleče, da vam kaj ne reče,
dajte mu krajcar, da ga ne bo šprajcar,
dajte mu škudu, da ne pojde k sudu,
dajte mu groš, da vam dojde još.*

Haj, haj, haj! Bo li skoro kaj?

Jurjevanje v Beli krajini

Kolednice

V Beli krajini so poznali še drugačnega Zelenega Jurija, ki je nosil v rokah zeleno brezo. Nanjo so obesili rdečo pentljo in jo okrasili z rdečimi trakovi. Nato pa so odšli, največkrat so bili po trije fantje skupaj – Zeleni Jurij, magazinier in spremljevalec – koledovat.

Namesto breze je bil včasih dovolj še okrašen kol, na vrhu tega pa nabodeno »zlato« jabolko. Ta kol so ponekod imenovali »bandera« in namesto jabolka obešali nanj brezov venec.

Praviloma juraši ne smejo v hišo. Ustavijo se pred vrati, uganjajo norčije, pijejo, kriče in zapojejo kolednico. Te so se med seboj precej razlikovale, skupno pa jim je bilo voščilo za srečo, prošnja za darila in žuganje, če teh ni bilo. Gospodinje, ki so rade darovale, so ponekod odtrgale zeleno vejico z Jurija ali z njegove brezove palice in jo zataknile za streho. Verjele so, da bodo zato kure bolj nesle.

Ko juraši obhodijo vso vas in je torba z darili že pošteno polna, je konec koledovanja. Takrat Jurija »razpravijo« in si šele nato razdele darila. Marsikje se je to moralo zgoditi na križpotju, kjer so si fantje nabrana jajca še ocvrli in zalili z vinom. Nujno je bilo tudi skakanje čez ogenj, da jim zima ne bo mogla več do živga.

Od vseh Zelenih Jurijev pa se je najbolj razlikoval adlešički. Ta ni imel na sebi zelene obleke in ni hodil naokoli peš. Prijahal je na belem okrašenem konju v vas in to na Jurjevo dopoldne. Ogrnjen je bil v narodno zastavo, s seboj pa je imel še brezo in leseno sabljo. Jezdil je toliko časa, dokler ni prejezdil vse župnije. Pri vsaki hiši se je nekajkrat zavrtel in poprosil gospodinjino za žganje. Zaželel ji je tudi srečno Jurjevo leto, ki traja v Beli krajini od Jurjevega pa do tlej, dokler perje s hrasta ne pade.

Darinka Kladnik

UREDNIŠTVOM SLOVENSKIH RADIJSKIH UR IN SLOVENSKIH GLASIL

Med slovenskimi rojaki po svetu izhaja sorazmerno veliko število društvenih glasil in tudi splošnih listov, poleg njih pa deluje tudi vrsta društvenih ali samostojnih radijskih ur. To koristno in pomembno delo opravljate mnogi iz zavesti o potrebnosti tega dela, pri tem pa se srečujete s številnimi težavami. Med temi težavami ste nam nekateri v pismih izražali potrebo po strokovni pomoči iz domovine tako v obliki mentorstva kakor v obliki strokovnega usposabljanja sodelavcev radijskih ur oziroma listov pri podobnih ustanovah v domovini. Marsikdo od vaših sodelavcev se želi podrobneje seznaniti s sodobnim gospodarskim, kulturnim in političnim razvojem Slovenije in Jugoslavije, da bi tako lažje razumel, spremljal in posredoval razna dogajanja pri nas.

Predstavniki Slovenske izseljenske matice so v zadnjih letih obiskali rojake v ZDA, Kanadi, Južni Ameriki in Avstraliji ter Evropi in na osnovi njihovih želja doma sprožili pobudo za tesnejše sodelovanje z vsemi izseljenskimi informativnimi sredstvi.

Ena od oblik pomoči vam bi lahko bilo študijsko bivanje v SR Sloveniji do dveh tednov. V tem času bi vam Slovenska izseljenska matica oziroma naši uredniki Rodne grude s pomočjo radijskih postaj ali časopisnih hiš in drugih lahko organizirali izpopolnjevanje glede na vaše želje in potrebe. Potrebno nam je le kak mesec prej pravočasno poslati obvestilo o prihodu in željah, da bi vam lahko pripravili ustrezen program.

Zelo bi nas veselilo, če bi nam sporočili vaše mnenje glede našega predloga oziroma vaše pripombe in dodatne želje za sodelovanje.

Lep pozdrav!

Slovenska izseljenska matica

Glavni urednik Rodne grude:
Jože Prešeren

Tajnik SIM:
Marko Pogačnik

Spoštovani!

Po lanskoletnem uspehu Poletne šole slovenskega jezika v Kranju namenjene zlasti mladi generaciji, ki slabo ali skoraj da ne obvlada slovenščine, smo se odločili, da z delom Poletne šole nadaljujemo tudi letos.

Ker pa smo letošnji razpis s prijavnico za Poletno šolo objavili le v 2. in 3. št. revije Rodna gruda, vas zato prosimo, da po svojih močeh skušate seznaniti širši krog zainteresiranih z možnostjo, da izpolnijo znanje slovenščine.

Za vašo pomoč in razumevanje se vam že vnaprej zahvaljujemo!

Lep pozdrav!

Slovenska izseljenska matica

Tajnik SIM
Marko Pogačnik

(Razpis in prijavnica na nasprotni strani)

**RAZPIS
ZA POLETNO ŠOLO SLOVENSKEGA JEZIKA V
KRANJU ZA LETO 1983**

Poletna šola slovenskega jezika, ki je bila v letu 1982 prvič organizirana za potomce naših izseljencev, je doživela lep uspeh, zato nameravamo z njenim delom nadaljevati tudi v letošnjem letu.

V poletni šoli slovenskega jezika nudimo možnost mladim ljudem slovenskega rodu, potomcem izseljencev, pripadnikom slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in tudi otrokom delavcev na začasnem delu v tujini, da se učijo slovenskega jezika, da spoznajo slovensko kulturo in zgodovino in da se seznanijo z življenjem v Sloveniji in Jugoslaviji. Šola je namenjena predvsem generaciji na srednji stopnji izobraževanja med 15. in 20. letom. V šolo bomo sprejeli 45 udeležencev.

Poletna šola slovenskega jezika bo trajala 26 dni, od 18. julija do 12. avgusta 1983. Izobraževalne oblike poletne šole slovenskega jezika so predavanja in lektorske vaje, posebej pripravljene in vodene ekskurzije po Sloveniji, obiski kulturnih prireditev in ustanov, obiski delovnih organizacij, diskusijski večeri, športna in družabna srečanja.

Program poletne šole obsega:

20 dni po 4 ure, skupaj 80 ur pouka in vaj slovenskega jezika, 3 enodnevne ekskurzije,

12 poldnevni programov (kulturna, športna srečanja, izleti itd.), 3 prosti dnevi in 8 prostih poldnevov.

Ves program poletne šole je namenjen spoznavanju in utrjevanju slovenskega jezika, obenem pa se bodo udeleženci seznanili s kulturnimi, zgodovinskimi, geografskimi, družbenoekonomskimi in drugimi značilnostmi Slovenije in Jugoslavije.

Poletna šola poteka v slovenskem jeziku. Glede na predznanje slovenskega jezika udeležencev bo pouk organiziran v več zahtevnostnih stopnjah. Podroben razpored predavanj, vaj, ekskurzij in drugih oblik izobraževanja bodo udeleženci prejeli ob začetku šole.

Poletna šola slovenskega jezika bo na Gimnaziji Kranj, 64000 Kranj, Koroška cesta 13. Dan prihoda v Kranj bo nedelja 17. julija, dan odhoda pa sobota, 13. avgusta 1982. Udeleženci šole imajo zagotovljeno oskrbo v Domu učencev Ivo Lola Ribar v Kranju, 64000 Kranj, Kidričeva cesta 53.

Potne stroške do Kranja in nazaj plačajo udeleženci sami. Udeleženci plačajo sami, lahko pa tudi njihova društva, del stroškov v višini US\$ 100. Prispevek plačajo udeleženci potem, ko bodo prejeli obvestilo o sprejemu v šolo.

Vodstvo šole zagotavlja udeležencem oskrbo v domu učencev, didaktična sredstva, poravna stroške, povezane z ekskurzijami in krije stroške učiteljev in drugih predavateljev.

**PRIJAVNICA ZA UDELEŽENCE
APPLICATION FORM FOR PARTICIPANTS**

15

Ime/Given name

Priimek/Surname

Datum rojstva/Date of birth

Spol/Sex

Šola, letnik, naslov (za dijake in študente) / School or university, grade or year, address (applies to pupils and students)

Kje je zaposlen, ime podjetja, naslov (za zaposlene) / Employed by (state the name of the firm and its address) (applies to the employed applicants)

Poklic / Profession

Privatni naslov (kraj, ulica, država) / Full home address

Članstvo in sodelovanje v slovenskih društvih/Membership, or activity, in Slovene associations

Posebni interesi (hobi): folklor, glasba, gledališče, šport (ustrezno podčrtaj) / Special interests: folklore, music, theater, sports (underline the appropriate item). Znanje slovenskega jezika: 1. ne razumem, 2. razumem, 3. deloma govorim, 4. dobro govorim / Knowledge of Slovene: 1. do not understand, 2. understand, 3. speak a little, 4. speak well.

Datum/Date

Podpis/Signature

Prijave zbira:
Slovenska izseljenska matica
Cankarjeva ulica 1
61001 Ljubljana
Jugoslavija
tel. št. (061) 210-732.

Na tem naslovu dobite tudi podrobnejše informacije. Rok za prijavo je 1. april 1983. Kandidati bodo dobili odgovor do 15. maja 1983.

The places you can store a Pacific 14 are numerous.

And perhaps the only thing more amazing than what the Pacific 14 will fit into, is what will fit into the Pacific 14. All the clothes in this photograph, for instance.

While there's room for all these clothes on the inside, there's also room for something else.

A dryer on top.

The gentle tumble washing action gives your clothes a longer life better economics and superior wash results, while using less water, an important feature in areas where the water is precious.

With the Pacific 14, you get all the features you'd expect and more.

For instance, the wash bowl is large and made of stainless steel.

There's an automatic dispenser to ensure even distribution and economic use of detergents and conditioners.

There are 14 wash programmes to suit all washable fabrics.

But with the Pacific 14 you get something else.

Suspamat. A special shock absorbing system that greatly reduces noise and vibration.

Already there are over 3 million Pacific tumble action washers in use around the world.

Due to their years of proven reliability Pacific have extended their warranty to 2 years.

That's double that of other washing machines.

The Pacific 14, now available at selected retail outlets.

Or contact Gorenje Pacific, 8 West Street, North Sydney, N.S.W. 2060.
PH: 929 5277

Fits your lifestyle

pacific
by gorenje

INTERVJU Z ANO

Vprašanja-DANICA PETRIČ (STORŽEK)

za AVSTRALSKI SLOVENEK (Pismo datirano 20. Januarja 1983)

Ana Praček Krasna

bivam redno.

Predhodno sem tudi uredila glede dovoljenja za stalno bivanje v Jugoslaviji. Oba z možem sva namreč imela ameriško državljanstvo že od leta 1928. Moje državljanstvo je še zmerom ameriško in nimam zaradi tega nikakršnih težav.

Ce bi se zdaj spet hotela vrniti v Ameriko, je težko reči. V Ameriki in to še posebej v New Yorku, kjer sva z možem živela domala štirideset let, so velike spremembe. Mnogih prijateljev in znancev ni več... Ožjih sorodnikov v ZDA nimam, so vsi tukaj v Sloveniji in drugod po Evropi. Bolje se počutim tukaj v njihovi bližini.

PETRIČ: Veliko naših starejših rojakov v Avstraliji "planira" na stara leta vrnitev v domovino. Da bodo tam v miru preživeli svoja upokojenska leta. Umrli bi radi v domovini, pravijo. Kaj mislite, zakaj nekateri povratniki zdržijo v Sloveniji nato največ eno leto ali dve? Pogrešajo morda svoje poročene otroke, ki so ostali v Avstraliji? Ali pa jim je rojstni kraj postal tujina?

KRASNA: Na to vprašanje je težko odgovoriti. Nekateri vleče nazaj v "novo domovino" domotožje po ostalih sinovih in hčerah ter vnukih in prijateljih. Spet drugi se ne morejo navaditi na tukajšnji način življenja. Najbrž pogrešajo bogato izbiro živežnih in drugih vsakdanjih potrebščin. Tudi mene je to spočetka nekoliko motilo, sedaj pa sploh ne. Saj je kljub občasnemu pomanjkanju tega ali onega, še zmerom dovolj živežnih in drugih artiklov na razpolago. V teku je tudi prizadevanje za boljšo oskrbo.

So še drugi razlogi za vrnitev. Prijateljski par iz Dalmacije se je vrnil v domovino pred nama, že čez dobro leto sta se vrnila v New York. Zakaj vendar? sem ju vprašala. Odgovoril je mož: nova Jugoslavija je za mlade ljudi, mi starejši se tam težko znajdemo, smo bili predolgo na tujem. Bolje se počutimo kjer smo.

Osemdesetletni rojakinji sem pomagala z urejanjem njenih zadev pred njenim povratkom v domovino. Preden sta minili dve leti, se je vrnila. Strašno sem bila osamljena, je rekla. Mladi sorodniki so zaposleni, imajo svoje prijatelje, svoj način življenja. Jaz nisem sodila v njih krog. In ko je človek star, težko naveže nova prijateljstva. Pa sem se odločila, da se vrnem v New York... V New Yorku je potem šla v dom za ostarele.

Poznam pa jih več, ki so zadovoljni v svoji rodni domovini. Nekaterim se je tudi izpolnila želja, da po smrti počivajo v rodni grudi... med temi tudi moj pokojni življenjski tovariš... ter par najinih nekdanjih dobrih prijateljev.

PRAČEK-KRASNO

PETRIČ: Kakšen bi bil vaš nasvet upokojemcem? Ali naj se vrnejo ali naj ostanejo kjer so?

KRASNA: Ni lahko svetovati upokojemcem, kaj naj storijo, se vrnejo, ali ostanejo na tujem. To mora odločiti vsak zase, saj je povratak včasih težja odločitev kot je bil odhod v tuji svet. In vsak živi v svojih posebnih razmerah, družinskih in drugih, od le-teh pa je odvisna odločitev za povratak ali proti. Na slepo srečo se tudi ne kaže vračati -- stanovanje naj bo vnaprej zagotovljeno, sicer nastanejo ob povratku težave, kje in kako se nastaniti.

PETRIČ: In vi? Kako živite v domovini? Ali pogrešate Ameriko in prijatelje, ki ste jih imeli tam?

KRASNA: Nad mojim življenjem tukaj se ne morem nič pritoževati. Ob tem vprašanju navadno pravim: Ajdovščina ni New York, Jugoslavija ni Amerika, kjer je minilo 52 let mojega življenja. Vendar moram priznati, da je tukaj marsikaj lepše, prijetnejše. Lepo se razumem z ljudmi, starejšimi kot z mlajšimi, pa tudi z otroci. Tukaj nisem v vednem strahu pred vlomilci, pred zahrbtnimi lopovi na ulicah, kakor je to bilo v New Yorku v obdobju po zadnji vojni, in je še...

In tukaj je dežela mojih dedov, tukaj so moji mladi sorodniki, moji novi prijatelji, predvsem pa: tukaj živi naš jezik, naša kultura, naš narod. Vse to mi je bilo vedno pri srcu, četudi sem upoštevala ameriški rek: "When in Rome, do like Romans do." Po naše bi rekli, če živiš v Rimu, živi kot Rimljani.

Bila sem kar precej amerikanizirana. Imela sem prijatelje med našimi in Amerikanci. Pogrešam vse, Ameriko tudi, kar priča to, da sem bila že trikrat na obisku v ZDA odkar sem se vrnila v domovino v letu 1972. Imam pismene stike s starejšimi in mlajšimi v ZDA. Ob kratkem: dve domovini imam in obe imam rada. Prva mi je dala življenje, otroštvo, mladost... pa tudi težke čase. Prva svetovna vojna je pobrala starše, Italija je zasedla naše kraje, nato odhod v tujino, v neznano. In v tem neznanem mi svetu sem našla novo domovino. Ta druga domovina mi je nudila zaslužek, kruh vsakdanji, priliko izobrazbe ob delu, svobodo, da sem lahko ostala Slovenka, čeprav sem se z velikim zanimanjem vživljala v veliki kolos novega sveta -- Amerike.

Ni pa manjkalo tegob. Začetni koraki v življenje tujine pospremljani z mnogimi trpkimi doživetji priseljenke. Potem velika gospodarska kriza tridesetih let, ki se je v resnici končala šele z začetkom druge svetovne vojne.

PETRIČ: Ali bi še enkrat šli po isti poti izseljenke in povratnice (če bi se kolo časa in življenja ponovno zavrtelo)?

KRASNA: Kdo ve? Nismo vedno sami gospodarji svojih usod. Kroji nam jih čas, razmere v katerih se znajdemo. Saj tako je bilo tudi z nami izseljenci. Vendar, eno je gotovo: ostala bi zvesta svojim načelom, svoji veri v človeka, v nenehno borbo za svobodo, resnico, in pravico človeka do dostojnega življenja v miru in demokratičnem sožitju s soljudmi vsepovsod.

PETRIČ: In kaj bi rekli našim društvenim in kulturnim delavcem v Avstraliji?

KRASNA: Ker sem bila sama aktivna v prosvetnem, kulturnem in društvenem življenju naših izseljencev v ZDA, lahko samo čestitam vsem našim društvenim in kulturnim delavcem med avstralskimi Slovenci. Iz lastnih izkušenj vem, da je to požrtvovalno delo brez katerega pa ne bi bilo nobene organizirane povezave med izseljenci, nobene prave vezi z domovino. To pa je za izseljence velike važnosti. Pa tudi za domovino... Naša široka organiziranost na kulturno-prosvetnem in društvenem polju v ZDA je v času zadnje vojne in povojne dobe največ pripomogla k temu, da smo lahko gmotno, moralno in politično pomagali svoji deželi, hkrati pa smo delovali tudi na "domači fronti" za zmago Amerike in zaveznikov. In naše dolgoletno požrtvovalno delo za ohranitev slovenske kulture in slovenskega izročila med nami na tujih tleh, je tudi rodilo

svoj sad za mlajše rodove našega izseljenstva. Prevzeli so naše organizacije, naše narodne domove in tudi našo pesem, saj slovenski zbori v Ameriki danes skoro nimajo več pevcev in pevk iz Slovenije, temveč v glavnem v Ameriki rojene potomce izseljencev.

Torej, rekla bi vam: Nadaljujte z vašim delom. Pride čas, ko vam bo to najlepši in najdražji spomin na vaše življenje v Avstraliji. Enako kakor je meni, ko pridem recimo na piknik v Škofji Loki in stisnem roke našim mlajšim iz ZDA, ki pridejo v rodno deželo svojih staršev in starih staršev, da tukaj zapojejo in zagodejo po -- slovensko.

Tudi vaši iz Avstralije so nam lani na pikniku in v Cankarjevem domu v Ljubljani zapeli: zbora "Jadran" iz Melbourn in "Triglav" iz Sydneja; zaplesala pa je umetniško lepo mlada slovenska Avstralka Tamara Rogelja s svojima dvema bratcema.

PETRIČ: Ali bi želeli kaj povedati naši izseljenski mladini?

KRASNA: To bi seveda bilo bolj primerno v angleščini. Navedem naj samo drobec iz mojega nedavnega "Razglednika" v Prosveti (Chicago), ko sem pisala o škofjeloškem pikniku. V zvezi z nastopi naših iz Amerike in Avstralije sem zapisala še tole:

"Mnogokrat ob takih nastopih mislim na ameriške Irce, ki zmerom ostanejo Irci, pa naj so prišli njihovi predniki v Ameriko pred sto ali dvesto leti... Res, svojega jezika (Gaelic) niso ohranili niti v svoji rodni deželi, spodrinila jim ga je angleščina, toda kadar Irci v Ameriki praznujejo svoj dan sv. Patricka, postane vse okrog njih irsko! Vsakdo si nadene nekaj zelenega, saj je vendar to irski praznik s paradami in proslavami. Tako je bilo vsa leta, ko sem živela v New Yorku. Imela sem tudi irske sosede, ki so navadno potrkali na vrata rekoč: 'It's Saint Patrick Day, you know, here is something green for you. Enjoy our holiday!'"

Mislim, da bi morali tudi Slovenci na tujem, stari in mladi, posnemati Irce.

Anna P. Krasna **Rumena krizantema**

Zdaj se mi zdi že neskončno dolgo od tistega lepega oktobrskega večera, ko sva šla na sprehod po Broadwayu in mi je kupil veliko nežno rumeno krizantemo, ki je tako pristajala k moji rjavi obleki.

Tudi druge ženske, ki so se sprehajale z roko v roki s svojimi možmi ali prijatelji, so nosile na prsih lepe krizanteme. Bil je čas pred vojno, čas, ko je deželo še zajemala gospodarska kriza, ko je svet nihal med vojno in mirom in je bilo videti in slišati na vogalih ulic govornike, ki so vsak svojemu krogu poslušalcev tolmačili oboje: krizo in vojno, ki se je bližala. S krepkimi izrazi so bičali fašizem in posebno še nacizem, saj je bilo med govorniki precej mladih Židov, ki so pribežali v Ameriko izpod Hitlerjeve Nemčije.

Amerika, so govorili nekateri, je polna lastnih problemov in tako se njeno ljudstvo ne zaveda, kaj se pravzaprav kuha v Evropi. Čas je, da bi se zdramili in bi temu zlu strli glavo, preden uniči milijone ljudi.

Ustavila sva se ob glasnem fantu na vogalu blizu Times Square in se za nekaj časa pridružila njegovim poslušalcem. Govoril je o Španiji; bil je tam,

boril se je, videl fašizem v akciji. Govoril je kot domačin, nedvomno je bil borec Lincolnove brigade, ki se je zbrala v ZDA in odšla v boj za demokratično Španijo in proti fašistu Franku.

»Kakor moj brat Lojze,« je dejal on, me prijel za roko in sprehajala sva se dalje po svetlem, blestečem in kričavem Broadwayju. Oba sva se zagledala v tekoči električni trak, ki se je vil okrog Times Buildinga in v skopih telegrafskih besedah podajal zadnje svetovne novice.

Izločila sva se iz množice sprehajalcev, se ustavila in tedaj mi je rekel: »Ti to hitreje bereš, poglej, kaj se dogaja po svetu — New York Times najbrž prvi izve, saj so to pravzaprav naslovi jutrišnjih glavnih vesti v listu.«

»Najbrž,« sem mu odgovorila ter začela zlogovati besede, ki so se krožno pomikale okrog Timesove stavbe. To so bila poročila o stawkah, o zahtevah brezposelnih in delno brezposelnih delavcev; o Hitlerjevih spletkah v Evropi, Mussolinijevem širokoustenju in o »previdni politiki« evropske buržoazije, ki je videla (zase) večjo nevarnost v Rusiji, kot v fašizmu in nacizmu...

»Pojdiva naprej,« je dejal.

»Saj, toda glej, poglej vse te ljudi, nas vse skupaj! Vojna očitno grozi ne samo Evropi, temveč vsemu svetu, mi pa nič. Sprehajamo se in čakamo, kaj nam prinese usoda. Vidiš, na to, prav na to brezbriznost računajo diktatorji in veliki politiki po svetu. V množicah ne vidijo nikakega odpora.«

»Morda res ne, toda kaj pa oni tamle na vogalih? Kaj pa mi, ki verjamemo, da mora prej ali slej zmagati delavsko-socialistična stvar, ki pomete s krizami in vojnami? Mi pač ne spadamo v to brezbrizno množico in prav gotovo je med sprehajalci takih še več, kaj praviš?«

»Pravim, da nocoj nisi resen. Norčuješ se.«

»Nič se ne norčujem. Gledam na svet, kakršen je. Če bi bilo po mojem, bi bil drugačen. Pa nas je premalo, ki tako mislimo. In samo misliti ni dovolj. Si slišala fanta, ki je prišel iz Španije. Tam se borijo. Bori se moj brat, borijo se mnogi po Evropi, ki jih mečejo v ječe... Moj brat in še mnogi, ki jih poznamo, beremo o njih. Pod pepelom tli žerjavica, enkrat bo vzplamtelo. Videl sem, kako se je vžgalo v Rusiji. In kakor električni tok se je prelilo v nas, od enega konca bojnih črt stare Avstrije do drugega... in se je razsula. Ostalo veš, kako je bilo, saj si bila tam. Niso nas pustili domov na Primorsko, ker so se bali, da prinašamo s seboj upor... bali so se Italijani, ki so dobili našo zemljo kot vojni plen, ki so jim ga obljubili tedanji zavezniki... in še drugi so se bali. Pa kaj bi zdaj govorila o tem. Pozabiva na to nocoj.«

Ustavil se je in mi pogledal v obraz pod bleščečimi lučmi Broadwaya: »You look so radiant tonight, so forget war and depression. Enjoy your Chrysanthemum.« (Sijajna si videti nocoj, zato pozabi vojno in depresijo. Veseli se svoje krizanteme.)

»Ah, to so broadwayske luči,« sem se zasmejala in sva z roko v roki odšla naprej ter se prilagodila množici, ki naju je obdajala. Bil je lep, nepozaben večer, ki sva ga zaključila z obiskom v gledališču.

Kolikokrat sva še hodila po Broadwayu, ko nas je še stiskala gospodarska kriza, potem, ko je divjala vojna v Evropi, Afriki, Aziji in ko je končno nastopil mir. In vselej so, kakor tisti nepozabni večer, krožile na električnem traku okrog Timesove stavbe besede, ki so naznanjale zadnje novice dneva.

Toda vse se je bilo nekako spremenilo. Ni bilo več tistega občutja in celo množica sprehajalcev se je zdela drugačna, spremenjena. Ves svet se je na svoj na-

skih veletrgovin (supermarkets). Nekdanje male trgovine so skoraj izginile.

V širšem Clevelandu je 30 bolnic z 10.071 posteljami. Najbolj slavna je Cleveland Clinic, kamor prihajajo bolniki tudi iz drugih krajev. Ugleden zdravvečera na Broadwayju v času, ko je bil New York še mesto sanj za mnoge mlade ljudi, ki so si v težkih časih, kakor midva, prišli v velemesto iskat kruha in lepšega življenja. V časih, ko na ulicah v večernih urah še ni bilo nevzdržnega kriminala mladostnikov, izgubljenih v začaranem krogu mnogo obetajoče grozeče nove dobe prelomnice.

Zdaj se je zdelo, kakor da ni več srečnih mladih ljudi, zadovoljnih z malim in upajočih v lepšo bodočnost, za katero so bili pripravljeni trdo delati in se usposabljalati.

Zdaj so v trumah začeli prihajati v velemesto mladi ljudje in takoj zahtevali dobre zaslužke, stanovanja, vse. Celo hotele so jim odprli, jih oblačili in hranili, jim iskali delo... Vse to gre na račun davkoplačevalcev, so tožili ljudje »starega kova«, ki jim ni bil nikdar nihče nudil ničesar — zastonj. Toda novi mladi svet je dejal, da pač oni ne razumejo te nove dobe prelomnice. Če jim v mestu ni prav, lahko gredo ven...

In v zmedi tega novega časa, nas je res mnogo odšlo. Tudi midva. Z vsemi svojimi spomini smo odšli v razne kraje.

Novi dobi prelomnici pa se ni izognil nobeden. Midva sva jo našla tudi v svojem starem rodnom kraju, saj je zajela na svoj način ves svet. Toda tukaj je pomenila mir in rastočo blaginjo, porojeno iz težke borbe in revolucije... iz starega se je rodil nov svet. In v tem svetu je našel svoj končni mir in počitek on, ki mi je bil kupil takrat na Broadwayju nežno rumeno krizantemo.

Zdaj sama podoživljam dobo, ki je bila končana tistega lepega večera na bleščečem Broadwayju. Mislim na njegove besede o žerjavici pod pepelom, ki je vzplamtela v silen, žareč ogenj, v katerem se je, kakor staro ostrešje v požaru, prelomil čas dveh obdobij in je iz krvi milijonskih žrtev zraslo novo življenje... novo tudi za našo prej zaslužnjeno ožjo rodno zemljo.

Na to mislim, ko na jesen polagam na njegov grob bele in rumene krizanteme in si želim, da bi mogel spet, kot tedaj, z roko v roki z menoj na sprehod po svoji prerajeni rodni grudi, ki obdaja njegov tihi dom...

Iz knjige Ane Praček Krasne "Moja ameriška leta". Če želite, si lahko knjigo naročite tudi preko Matice.

Kje se pije žganje s krožnika?

Meso je prekajeno kot nikjer drugod, zato ga nosijo k Anici Sodja od blizu in daleč

»Ejga, ali veš tistega o Gorenjcih?« — Tako se radi začno pogovoriti celo med tistimi, ki živijo »severno od Šiške«, ki je v še ne tako daljni zgodovini sodila kar lepo na Gorenjsko. Šale na račun skoposti ali po domače »ohrnije« so kar nekako povezane z Gorenjci. Gorenjci pa ne bi bili pravi, če ne bi tudi sami imeli tarče za šale in bodice. Taka tarča so velikokrat Bohinjci, ki od nekdaj veljajo za svojevrstne ljudi, zvite in nagajive. Tako kroži tista o gospodinj, ki je gostu ponudila žganje na krožniku in ne v prijaznem silcu. Vzrok? Ker so pod stropom veselo bingljale krače in klobase in bi jih gost ob pogledu v dno kozarčka zagledal! Tako pa je moral glavo dol sklanjati, da je žganje lepo srebal s krožnika in so tako mesene dobrote ostale na varnem.

Danes je malo krajev, kjer bi ta šala še bila lahko resnična. Ne zato, da ne bi bilo več domače žganice, le črnih kuhinj ni več. Bolje rečeno — skoraj ni več. V Bohinjski Češnjici je namreč še ostala čisto prava črna kuhinja, kjer še vedno visi izpod stropa krače, klobase, rebra in kaj še vse. Se je torej tam treba nač krožnik držati in tako žganje piti? Kje pa, **Anica Sodja** vas bo prijazno povabila v hišo in njena pripoved o stari črni kuhinji je zares zanimiva. Da je vse v slogu stare kmečke hiše, o tem ni dvoma. Za pravo pečjo namreč rada posedita tudi sestra **Johana**, ki ji je 76 let, pa sosed **Viktor Korošec**, Tomažovec po domače, ki jo kljub osim križem rad primaha na obisk. Nikogar več nima, kmetija sameva, včasih pa je bila pri njihovi hiši celo gostilna.

»Ně vem dobro, koliko je stara naša hiša. Nekoč jo je naš oče zamenjal za manjšo, v kateri smo prej stanovali. Toda hiša je bila že takrat častitljive starosti in po mojem je stara čez tristo let. To velja tudi za črno kuhinjo, ki je verjetno edinstvena pri nas. Mogoče ne zato, ker je to zares še prava kuhinja kot nekoč, bolj zaradi njenega namena. Še vedno se da v njej lepo kuhati, v glavnem pa je namenjena sušenju mesa,« pripoveduje prijazna Anica, ki je dolga leta delala v jeseniški Železarni, zdaj pa je upokojena in skrbi za sestro, obenem pa je daleč naokoli znana po črni kuhinji.

»Dim v tej kuhinji je tisto, kar mesu daje poseben, naraven okus. Kuhinja je namreč visoka in zračni tok potegne dim tako, da se meso zares lepo osuši. Slanino, tisti pravi »špek«, je treba sušiti kake tri tedne, klobase več kot teden dni. K nam pa nosijo

dimu je težko vztrajati, a drugače ne gre. Kuriti je treba, dim pa je slabo vplival tudi na moje oči.«

Se je že kdaj zgodilo, da je kdo pozabil kaj od mesnih dobrot pri vas?

»To še ne, vsak dobro ve, koliko je prenesel. Hujše je, če »pozabi« v mojo škodo in s sabo odnese tudi sosedovo slanino. Potem moram sama skrbeti za primanjkljaj. Redki so taki primeri, toda se je že zgodilo. Sicer pa kuhinjo radi pridejo gledat tuji in zdi se jim zares nekaj posebnega. Kako tudi ne, saj je še domačinom zanimiva,« pripove-

duje Anica in nas popelje v od saj počrnelo kuhinjo, kjer pod stropom visi prekajeno meso.

»Sušimo le do konca februarja, dokler je mraz. V prostor ne smejo muhe in podoben mrčes, ker je potem meso uničeno. Ja, še to moram povedati, da so se name zelo hudovali, ko sem zamenjala okno, toda tista mala odprtina zares ni bila dovolj. Hiša je tako stara, da bi jo morebitni močnejši sunek zagotovo podrl. Leta 1906 smo imeli v Bohinju potres in še zdaj je dovolj udarec na vrtu in že se dimnik trese. Ob stari hiši pa je zdaj nova, kjer bo tudi črna kuhinja — prav taka, kot je ta. V tej skoraj ni več varno,« razlaga sogovornica in se ozira v črne stene in dimnik.

Zdaj ste znani po prekajevanju mesa, toda to ni vaš poklic?

»Trinideset let, devet mesecev in devetnajst dni sem delala v Železarni na Jesenicah. Veste, kaj to pomeni? Vstajanje ob pol treh in potem pozimi po snegu ali vodi do postaje na vlak. Toda vse smo zmogli in rada se spominjam tistega časa. Ampak včasih so me le preveč hecali, češ, kaj boš ti Bohinjka, in zbijali šale. Potem sem enemu »posvetila« in sem imela za vedno mir. Veste, Bohinjci se ne damo,« se zasmije Anica Sodja s Češnjice.

Mimogrede se je oglasila še sosedica **Cilka Tomažin**. Ni si prišla česa izposoditi, povprašala je če Sodjevi sestri potrebujejo pomoči. »Dober sosed je boljši kot brat,« pravi potem Anica in doda, da se sosedje in sploh krajanj razumejo med sabo. »To je le vas in vsi držimo skupaj, poznamo se. Človek takoj pomisli na mesta, kjer so si sosedje mnogokrat tuji. Kar stoji se mu po prijazni bohinjski vasici, gozdnati Pokljuki v ozadju in klenih Bohinjcih.

Mogoče prihodnje leto stare črne kuhinje ne bo več. Kdo ve, koliko časa se bo še upirala starosti? Za zdaj pa ostaja svojevrstna posebnost, ki je ni v turističnih prospektih, a jo je vredno pogledati. Prav tako ali pa še bolj prijetno pa je pokusiti slastno dimljeno slanino iz prave črne kuhinje!

Tudi tale fotografija je nekoliko temna, ker je bila posneta v črni kuhinji, kjer pod stropom v dimu visi dobrote vseh vrst, v peč pa pridno nalaga Anica Sodja (Foto: Lado Čuk)

NAŠE KALI

Danijela Hliš Thirion

HREPENENJE

Nekega dne, ko ne bom več sam,
kupil bom bele vrtnice za njeno sobo,
kupil bom ploščo veselo,
kupil bom sladko vino belo,
nekega dne, ko ne bom več sam.

Velika postelja me hladno objame,
zunaj dežne solze udarjajo na okno,
vstanem, se umijem in oblečem,
torek je, treba je na delo.

Torek mine, mine dež,
a v mojem srcu je praznina;
sončna nedelja, ujetnik samote sedim doma,
sam, tako sam, življenje je bridka tišina.

Tam daleč za oceani sedi mati,
na polju utrujeno orje moj ati;
in sestra z možem mi večkrat piše,
predaleč sem, nihče me ne obišče!

Nekega dne, ko ne bom več sam,
veselo šel bom na delo,
a še bolj srečen bom na nedeljo,
tistega dne, ko ne bom več sam.

Našel bom deklo, nekega dne,
črno ali belo, domače ali ne,
s toplimi očmi, ki bodo razumele,
kako biča ta tujina, ko si sam.

Nekega dne, ko bova dva,
stekla po ulicah tega lepega mesta,
skupno odkrila palače in parke,
in dežne kaplje postali bodo biseri veselja,
in mokri lasje sad najinega plesa,
in vroče ustnice pečat prvega objema,
in roka v roki bo sladko trepetala,
oh, nekega dne, ko bova dva,
tujina postala bo topel dom za oba!

Jože Žohar

SANJE O ZIMI

V širni gmajni samotni hrast stoji,
bel veter mu v krošnji divje šumi,
iz teme pa sneži, belo sneži.

Vstajajo in prihajajo
zaviti v preperele ponjave,
pod hrastom se ustavljajo,
sestradani odpadlo želodje iščejo
in gor strmé ga tiho glodajo,
-sivi črvi v obeljenih lobanjah.
Izmučeni v morastih sanjah,
se opirajo na hrast
in grizejo hrapavo lubje.

Rdeče krvaveča srca se stiskajo:
Zima je in mraz, slepeča belina povsod.

Večni popotniki tarnajo:
Ne bomo več čakali na sodni dan!
Ne bodo nam kosti povsem v prah sprinele!
Na poti smo in prišli bomo na plan!

A tam je povsod ostudno hladno,
nihče za nič se več ne zmeni,
živi se mrtvih ne bojijo,
ne zime, ne beline in ne
sivih črvov preluknjanih lobanj.

Le samotni hrast sredi širne gmajne
vrže v beli veter svoje tajne:
V zorenju zore novega dne
čaka zelena pomlad na me,
vas pa bo zima odnesla z vaših poti
šest čevljev pod zemljo,
nazaj tja, kjer ste bili.

Jože Žohar

TE MORE...

Moreče, hladno, boleče
nam legajo na srca
te bele noči črnih dni.
Poti prehofene so še
vedno s krvjo prepojene.
Vse je bilo. Bilo je.
In ne zaman, to vemo.

Ljudje smo bili. In smo še,
razneseni na vse strani. -
V spovednicah grehi izusteni
ne bodo nikoli odpuščeni.
V blatni brozgi
pohojene leže vesti.
Molimo, ko že molimo,
za njih osvoboditev.
Preklinjajmo, ko že preklinjamo,
za njih vrnitev.
Za vse pogrešane vesti.

Te more, te more
belih noči iz črnih dni,
ki nam legajo na srca
in kalijo vid zdravih oči!
O, stisnite, bratje, pesti!
Naj popokajo vezi!
Poiščite, prečistite vesti,
da bomo spet družina,
pod eno streho,
za isto mizo, pili rdeče,
slovensko, vino.

NAŠE KALI

Izseljeni Škrjanček

VIPAVA

Vipava spod Nanosa vode skup zbira,
brezbrižno pod zemljo v votlinah šumlja;
v pozabo smeje se preteklost izpira,
ko z vrelca do vrelca čez skale skaklja.

Ni sledi ni več od potokov krvi,
ki vanjo nedavno so vroči se vlili.
Vsa sveža Vipava v dolino hiti,
kot račka k potoku z odprtimi krili.

Ko s temnih predorov na sonce privre,
vsa čista, vsa bistra v zrcalu se gleda...
Vipavske doline se v hipu zave.
Obstane zamaknjena, predse pogleda:

"Glej! Zemlja tu moja pred mano stoji,
z gorovja nanesena vse tja do Soče!
Zelene poljane, cvetoče ravni -
Vipavska dolina - pozdravljam te vroče!

To zemljo zalivam milijone že let.
Že marsikak narod iz mene je pil...
A narod slovenski moj slednji je zet,
ker kri svojih žuljev mi v žile je vлил.

Naj polje rodi mu, naj grozdje zori!
Naj pesem slovenska se tukaj ohrani!
Naj burja vse tujce v Jadran potopi.
Škrjanček vipavski, ti tukaj ostani!"

Ivanka Škof

ENAK (Posvečeno dečku domorodcu)

Povej mi fantek črn in čvrst,
kadar urežeš se v mali prst,
ali krvaviš RDEČE kakor jaz,
čeprav je črn tvoj obraz?

Ali zaznavaš vonj pomladnih cvetov?
Se potiš v poletnem žgočem soncu?
Ali občudujes barve jesenskih listov?
Te zebe, ko zima začne in jesen gre h koncu?

Je neizmeren ocean tudi tebi slan?
In kadar božaš malo, ljubko koalo,
občutiš njeno mehko in toploto?
Ali si lačen, če imaš hrane premalo?

Se ti oko od sreče zaleskeče?
Ti v žalosti solza po licu teče?
O, ti, moj mali, čeprav je črn tvoj obraz,
si vendar prav tak kot sem jaz!

Stanko Aster-Stater

STRUPENI JEZIČEK

Strupeni jeziček je kot blažen pes,
ki z dneva v dan poseda, voha, laja.
Pobudnikom pa skaže ves svoj bes,
če delo pridnih rok uspeh poraja.

Priliznjen besediči okrog mize,
povoha te in zadnjo plat obliže.
Zahrbtno pa se zdere in ugrize,
da zlo jezika seže na najnižje.

Le sebi podlež bolhe naj obira,
zaritni krak sam sebi naj udriha,
a bratov svojih trud naj ne podira.

Svoj smrček žolt naj malce gor priviha,
ter časa marnih rok naj ne zavira...:
pesiha naj le sebi pod rep piha!

Danica Petrič-Storžek

MOLITEV

Molim!
Hvala ti, Bog, zato, da sem ranjena,
da sem trpela zate.
Hvala ti za mokro listje, za pajčevino,
hvala ti za prebujanje ptic
in smehlaj pred spanjem.
Hvala ti za vse, kajti živel sem,
hrepenela in doživela.
O, hvala ti, tisočkrat hvala,
čeprav se vse sprevrže v blato,
sovraštvo in laži.
A spomin živi in je lep.
Obdržala bom spomine.
Pest spominov na jutro, ko nisem bila sama,
ko sem imela vse, verjela in verovala v srečo...
Bilo je prelepo, da bi trajalo!

IZ LJUDSKEGA IZROČILA NA TOLMINSKEM

Na pobudo prof. Janeza Dolenca so dijaki tolminske gimnazije zapisovali ljudsko izročilo v svojem domačem kraju. Marsikaj zanimivega je prišlo pri tem na dan. Prof. Dolenc nam je nekaj zapisov ljubeznivo odstopil za objavo.

Zagovor zoper abu

Abu,¹
te pregajnam u imenu Jezusa!
Če s u kastieh, u mies, u karvi,
tebe pregajnam!
Ti muoreš jet von,
buod u karves,² u mies, u kastieh,
ti muoreš jet,
te pregajnam u gale pečil³
Ti muoreš jet von,
na miru use postit!
(Zagovor je treba trikrat ponoviti in vsakokrat pihniti v abu.)

1) Abu = oteklina kjerkoli na telesu, navadno vnetje glave, oči, zob itd.

2) u karves = v krvi

3) gale peči = gole skale

Zagovor je povedala Marička Kovačič (r. 1910) iz Tolminskih Ravni 5; naučila se ga je od rajne matere, veruje v njegovo moč in še vedno zagovarja sovaščanom.
Zapisala: SONJA KRISTAN, 30. 11. 1973

**AVSTRALSKEMU SLOVENCU POSLALA
OSEBA "OSEBA BREZ DUŠE IN SRCA"**

**BI RADI IGRALI HARMONIKO?
BI RADI, DA VAŠ OTROK ZNA
IGRATI NA TA INSTRUMENT?
PRIJAVITE SE NAŠEMU LOJZU
GOMINŠERU NA TEL. 6247809.
POUČEVANJE BO NA S.D.S.
OB NEDELJAH POPOLDNE.**

DROBNE ZANIMIVOSTI

SONCE porabi vsako sekundo 4.2 milijona lastne snovi. Bo torej kmalu povsem izgini-lo? Zaenkrat še ne. V naslednjih šest bilijonov let bo sonce po tej rati samoporabe izgubilo samo eno štiridesettisočinko svoje ogromne mase.

SONČNE PEGE so antični Kitajski astronomi opazovali že pred približno dva tisoč leti. Zahodnim astronomom pa je vzelo kar precej časa, da so Kitajce v tem dohiteli, namreč tisoč sedemsto let pozneje so šele prvič pisali o temnih madežih in še pri tem so zmotno verjeli, da so ti madeži mali planeti.

PLANET VENERA se zavrti na svoji osi enkrat vsakih 243 Zemljinih dni, sonce pa obkroži samo vsakih 225 dni. Posledica tega je, da sonce na Veneri vzide samo vsakih 118 dni.

ZEMLJA, čeprav tega ne občutimo, drvi okrog sonca s hitrostjo več kot sto tisoč km na uro ali dvakrat hitreje od hitrosti vesoljske rakete Pionir.

GALAKSIJA ANDROMEDA, najbližja soseda naše galaksije, je v resnici tako nepojmljivo oddaljena, da je njena svetloba, ki jo zdaj vidimo, začela svoje potovanje proti Zemlji že takrat, ko se je pravi človek (*Homo erectus*) šele komaj začel pojavljati.

ANDROMEDA je v resnici oddaljena od nas 2200 svetlobnih let in je najbolj oddaljen predmet na nebu, ki ga še lahko vidimo s prostim očesom.

SVETLOBNO LETO imenujemo razdaljo, ki jo svetloba prepotuje v času enega leta, kar je enako 9,460,530 milijonov km. Svetloba potuje s hitrostjo okrog tristo tisoč km na sekundo.

SRCE s črpanjem krvi vsak dan opravi prav toliko dela kot bi ga bilo potrebno za dvig enotonske teže pet nadstropij visoko.

JETRA, metabolična delavnica telesa, imajo čudovite zmožnosti, da se obnovijo. Tudi, če bi odstranili štiri petine jeter, bi ostala petina še vedno delovala in bi manjkajoče dele obnovila v nekaj mesecih.

Informiranje naših ljudi v tujini

Republiški komite za informiranje o javnem obveščanju slovenskih narodnostnih skupnosti

LJUBLJANA, Republiški komite za informiranje je danes v klubu delegatov v Ljubljani obravnaval javno obveščanje slovenskih narodnostnih skupnosti v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, poleg tega pa še nabavo in razširjanje informativno-propagandnega gradiva za tujostvo in za Slovence na tujem. Na tem področju je prav gotovo še veliko neizrabljenih možnosti in »večtirnosti« v pripravi gradiv. Zanimiva je bila tudi razprava o dokumentarnih filmih za Slovence na tujem, saj je opozorila na številne možnosti, ki jih film ima v poživljanju dela klubov in društev naših ljudi v tujini.

Komite se je temeljito seznanil s programom aktivnosti za izvajanje zakona o družbenem sistemu informiranja in z izobraževanjem kadrov na področju informatike. Prav tako se je strinjal z izhodišči in cilji razvoja enotne evidence nepremičnin v Sloveniji.

I. T.

Blejski turizem ostaja razdrobljen

V radovljjski občini niso izkoriščene vse možnosti za razvoj turizma

BLEJ, Na Bledu je bila akcijska konferenca turističnega gospodarstva v občini Radovljica, ki jo je pripravilo predsedstvo OK ZKS Radovljica. Udeležila se je tudi predsednica republiškega komiteja za turizem in gostinstvo Bogomila Mitlić.

Razprava je zajela številna področja turizma občin, od tega, da ima najslabšo kadrovsko strukturo zaposlenih na Gorenjskem, v turizmu ostaja premalo deviz, do prihodnjih prostorskih posegov v občini, ob katerih so se izrekli proti načrtovani zajezitvi na sotočju Save Bohinjke. Kljub ugotovitvi, da bi glede na naravne možnosti s turizmom lahko iztržili veliko več kot sedaj, ter obilici razpravljalcev pa skoraj ni bilo slišati pripomb, k čemur je veliko pripomoglo dobro pripravljeno gradivo. Govorili so o povezovanju navzven, o povezovanju blejskega turizma, o združevanju ključnih poslovnih funkcij, med katerimi sta tudi nakup in prodaja. Pokazalo se je, da na Bledu še zmeraj vztrajajo pri zaprtosti v tozdravski plotovi.

V. F.

Zajamčeni osebni dohodek vsaj 8000 din?

Sindikati bodo predlagali spremembo zakona o zajamčenem osebnem dohodku

LJUBLJANA, Slovenski sindikati bodo dali pobudo za spremembo zakona o zajamčenem osebnem dohodku. Zajamčeni osebni dohodek znaša sedaj 7390 dinarjev. Po sprejeti metodologiji ga izračuna Zavod SRS za statistiko vsako leto dvakrat. Junija po cenah iz maja in septembra, ko upošteva avgustovske cene.

Že pri sprejemanju zakona se je sindikat zavzel, da bi zajamčeni osebni dohodek izračunavali vsakih šest mesecev, ker bi tako pravičnejše razdelili breme inflacije na kategorije delavcev z najnižjimi dohodki.

Letošnje hitro naraščanje cen že v začetku leta pa je spodbudilo sindikate, da ponovno preverijo »vrednost« zajamčenega osebnega dohodka. Približen izračun pred podražitvijo energije je pokazal, da bi znašal sedanjí življenjski minimum okrog 8000 dinarjev. Zato bi sindikat predlagal ustrezno spremembo zakona, ki bi ob rednem prilagajanju omogočil tudi spremembe zajamčenega OD, če bi se življenjski stroški izredno povečali.

H. K.

Priznanje Ljubljane Josipu Rusu

LJUBLJANA, »Če sokoli ne bi imeli toliko članov, prekaljenih v boju za narodnostno osamosvojitve in napredne ideje, se ne bi mogel udeležiti ustanovnega sestanka Osvobodilne fronte, zato naj bo vse, kar je bilo v teh dneh namenjeno meni, namenjeno članom sokoške organizacije,« je dejal Josip Rus, potem ko mu je predsednica skupščine mesta Ljubljane Tina Tomlje ob njegovi 90-letnici izročila dvostranično spominsko plaketo Ljubljane. Na slovesnosti, ki so se je udeležili predstavniki mestne skupščine in družbenopolitičnih organizacij Ljubljane, je Tina Tomlje slavlencu ob plaketi izročila tudi Rogovo dvokolo. »To je priku-pen simbol, po katerem vas poznajo prav vsi in upamo lahko, da boste imeli vse več posnemačev v našem mestu,« je dejala.

U. Š.

Novice na tej in nasprotni stran so iz DELA.

Boljša preskrba s sovlaganjem v kmetijstvo

BEograd, (Tanjug) – V razpravi o preskrbi je v stalni konferenci jugoslovanskih mest sodelovalo 30 predsednikov občinskih izvršnih svetov, med drugim so dejali, da je dobro, ker je večina mest in občin sprejela edino pravo usmeritev – vlaganje v kmetijsko proizvodnjo. Za ta namen je, na primer, za proizvodnjo mleka, brojlerjev in za proizvodnjo pšenice in koruze Reka namenila 527 milijonov dinarjev, Ljubljana 126 milijonov, Split 150, Sarajevo 290 milijonov dinarjev samo za mleko, Osijek 37, Beograd pa je združil več kot štiri milijarde dinarjev za primarno kmetijsko proizvodnjo.

Velika potrošniška središča so zdaj bolj oskrbljena, saj so z združevanjem denarja za kmetijstvo zagotovili več hrane; zato pa so – vsaj omenjene občine – v potrošnji opustili kompenzacije za hrano, kajti očitno je, da tak način ni bil ustrezen.

Šentjurskim izvoznikom manjka surovin

ŠENTJUR PRI CELJU, – Šentjurski izvozniki, ki naj bi letos prodali na tuje za 535 milijonov dinarjev blaga, ugotavljajo, da bodo obveznost lahko izpolnili le, če ne bo večjih težav z repromaterialom. Pri tem ne gre samo za preskrbljenost – glede na to, da je precej izvoznikov finalistov, pa je odvisnost od redne dobave materiala seveda velika – temveč tudi za cene, ki so povsem drugačne od tistih s cenikov. Vsiljeni samoupravni sporazumi uveljavljajo dosti dražjo prodajo – včasih tudi za sto odstotkov. Kljub temu pa je bilo gibanje izvoza v prvih dveh mesecih kolikor toliko ugodno, saj so na tuje, po sicer še nepopolnih podatkih, prodali za okrog 94 milijonov dinarjev blaga. (I. B.)

Slovesnost v spomin na Staneta Žagarja

LIPNICA, – V osnovni šoli Staneta Žagarja v Lipnici je bila danes spominska slovesnost ob smrti narodnega heroja, velikega učitelja Staneta Žagarja, ki je padel 27. marca 1942 v Planici nad Trngrobom, v teh krajih, v šoli na Srednji Dobravi pa poučeval od leta 1920.

Na slovesnosti, ki so se je udeležili tudi svojci Staneta Žagarja in udeleženci NOB je o življenju in delu ljudskega učitelja govoril Peter Zupan, komandant teritorialne obrambe občine Radovljica, ki prav tako nosi Žagarjevo ime. Kulturni program so sestavili učenci osnovne šole Stane Žagar iz Kranja in domače šole ter moški zbor kulturno-umetniško društvo Stane Žagar, Kropa. (V. F.)

Geološki zavod že drugič organizator tečaja za raziskave uranskih ležišč

LJUBLJANA, – Po uspešni organizaciji mednarodnega tečaja za raziskave uranskih ležišč v letu 1977 je mednarodna agencija za atomsko energijo IAEA na Dunaju zaprosila jugoslovanski izvršni svet, da prevzame Geološki zavod Ljubljana tudi letošnjo organizacijo mednarodnega tečaja. Mednarodnega tečaja za uranske raziskave, ki bo v Škofji Loki med 5. septembrom in 7. oktobrom 1983, se bo udeležilo 20 predstavnikov iz dvajsetih držav v razvoju in pet predstavnikov Jugoslavije. Udeleženci se bodo seznanili tako s teoretskimi osnovami pri geoloških in geokemičnih raziskavah urana kot tudi s terenskimi zahtevnostmi tovrstnih raziskav. Tečaj bodo vodili strokovnjaki mednarodne agencije za atomsko energijo, Geološkega zavoda Ljubljana, Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, VTO Montanistika in rudnika urana na Žirovskem vrhu. (H. S.)

Slovesnost ob obletnici boja v Makoši

RIBNICA, – V Makoši pri Ribnici je ribniški odbor ZZB v sodelovanju s krajevno skupnostjo in družbenopolitičnimi organizacijami občine pripravil spominsko slovesnost pri spomeniku padlim partizanom. V Makoši se je na današnji dan pred 39 leti odigrala tragedija, ko so okupatorji napadli utrčenje borca bataljona 9. brigade. Borci, ki so po večdnevni boj počivali, so bili izdani. Partizani sicer niso klonili pred mnogo številnejšim sovražnikom, so pa utrpeli hude izgube. Slovesnost pri spomeniku v Makoši je del proslav ob občinskem prazniku Ribnice. (M. D.)

Jagnjeta iz Niša tudi v izvoz

NIŠ, (Tanjug) – Živinorejci v niški občini bodo letos poslali na tržisce približno 60.000 jagnjetov, po katerih je zaradi kakovosti veliko povpraševanje, pa tudi cena je ugodna. Odkup bo trajal do konca maja. Niške klavnice bodo poslale kupcem v tujino več kot 30.000 jagnjetov, kar bo pomenilo tudi lep devizni zaslužek.

P. Stambolić obišče Madžarsko

BEOGRAD (Tanjug) – Predsednik predsedstva SFRJ Petar Stambolić bo v kratkem na povabilo predsednika predsedniškega sveta LR Madžarske Pala Loszoncija odpotoval na uradni in prijateljski obisk v Ljudsko republiko Madžarsko.

Velik odziv deklet za služenje vojaškega roka

PRIZREN (Tanjug) – Na sekretariatu za ljudsko obrambo prizrenske občinske skupščine se je prijavilo 110 deklet, ki bi rade služile vojaški rok. Med prostovoljkami je 44 Albanc, 40 Srbkinj, 12 Turkinj, 8 Muslimank, 5 Romk in ena Crnogorka.

Nadškof Šuštar povabil papeža Janeza Pavla II.

Papež je leta 1980 dobil tudi državno povabilo, naj obišče Jugoslavijo

RIM Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar je danes v imenu jugoslovanskih škofov ponovno povabil papeža Janeza Pavla II. na obisk. »Pridite nas obiskat, pridite tudi v Slovenijo, v Ljubljano, k naši Mariji pomagaj na Brezje,« je rekel Šuštar, ki je govoril kot podpredsednik jugoslovanske škofovske konference v imenu skupine škofov, ki so prišli v Rim na redni obisk »ad limina«. Med njimi so bili poleg Šustarja tudi mariborski škof Franc Kramberger, koprski škof Janez Jenko in ljubljanski pomožni škof Stanislav Lenič.

Jugoslovanski škofje so prvič povabili Janeza Pavla II. na obisk v Jugoslavijo že med skupnim romanjem hrvaških in slovenskih vernikov v Rim leta 1981. Lani poleti je zagrebški nadškof, zdaj kardinal Kuharić, med slovesnostjo v Mariji Bistrici nedaleč od Zagreba izrazil željo, da bi verniki lahko pozdravili med seboj tudi Janeza Pavla II. med hrvaškim evharističnim kongresom, ki bo prihodnje leto.

Kot je znano, je dobil Janez Pavel II. leta 1980 tudi uradno državno povabilo, naj obišče Jugoslavijo, vendar cerkveni poglavar doslej ni dal vedeti, kdaj namerava obiskati našo državo.

A. N.

ZIS: nov odlok o zasebnem uvozu

Namesto sedanjih 1500 dinarjev bo moč uvoziti blago do 5000 dinarjev vrednosti, seveda bo treba tudi za to plačati carino

BEOGRAD (Tanjug) – Zvezni izvršni svet je na današnji seji sprejel odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o pogojih, pod katerimi lahko osebe uvažajo, prinašajo ali prejemajo določene predmete iz tujine. Po tem odloku je predvideno, da lahko domače in tuje fizične osebe, kadar se vračajo s potovanja v tujini, poleg sedanjih 1.500 dinarjev prinesejo v državo še osebno prtljago in druge predmete do skupne vrednosti 5.000 dinarjev, vendar pod pogojem, da jih ne bodo prodali. To pravico imajo občani petkrat v letu.

Osebe, začasno zaposlene v tujini ter člani ladijskih posadk, kadar pridejo v domovino na letni dopust, na obisk k svojcem in podobno, lahko enkrat na leto poleg osebne prtljage in predmetov do pet tisoč dinarjev vrednosti uvozijo še predmete do skupne vrednosti 25.000 dinarjev. Jugoslovanski državljani, ki so bili v tujini zaposleni vsaj leto dni, ali so iz kakšnega drugega razloga živeli na tujem vsaj štiri leta, lahko ob vrnitvi v državo poleg osebne prtljage in predmetov do pet tisoč dinarjev vrednosti uvozijo še predmete za lastno gospodinjstvo.

Ta odlok omogoča domačim in tujim osebam, da prejemajo predmete iz tujine tudi s poštnimi pošiljkami. Dovoljena vrednost posamezne pošiljke je največ 1.500 dinarjev. Poleg tega lahko občani uvažajo, prinašajo ali prejemajo iz tujine zdravila brez omejitev, vendar na podlagi zdrav-

niškega recepta, pa tudi ortopedsko-tehnične pripomočke in terapevtske aparate, ki pa jih mora potrditi ustrezná zdravstvena organizacija.

Ta predpis omogoča našim delavcem, ki so delali v tujini nepretrgoma najmanj dve leti in se vračajo v Jugoslavijo, da poleg osnovnih sredstev, ki jih lahko uvozijo, s carinskimi olajšavami uvozijo tudi osnovna sredstva do 800.000 dinarjev v vrednosti, ki jih potrebujejo za opravljanje samostojne obrtne oziroma kmetijske dejavnosti.

Občani, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in samostojno obrtno dejavnostjo, lahko uvozijo reprodukcijski material, ki ga nujno potrebujejo za kmetijsko dejavnost v vrednosti do 150 tisoč dinarjev na leto. Če občan opravlja samostojno dejavnost z enim ali dvema delavcem, bo lahko po novem odloku uvozil reprodukcijski material v vrednosti do 200.000 dinarjev na leto, če ima 3 ali 4 delavce, v vrednosti do 250.000 dinarjev, če ima več kot 4 delavce pa v vrednosti do 300.000 dinarjev na leto.

Občani, ki so združili svoja sredstva v pogodbeno organizacijo združenega dela, lahko uvozijo reprodukcijski material v vrednosti do 300.000 dinarjev na leto v skladu z veljavnimi carinskimi predpisi.

Za vse uvoženo blago pa seveda – ne glede na nove ugodnosti – velja, da je podvrženo normalnemu carinskemu postopku.

Papež je razglasil sveto leto

Janez Pavel II. ga je razglasil ob 1950-letnici Kristusove smrti, trajalo pa bo do 22. aprila 1984 – Računajo, da bo Rim obiskalo več milijonov romarjev

OD NAŠEGA DOPISNIKA

RIM Papež Janez Pavel II. je popoldne slovesno odprl tako imenovano »sveta vrata« na baziliki Sv. Petra in tako začel izredno sveto leto, ki ga je razglasil ob 1950. letnici Kristusove smrti. Sveto leto, ki bo trajalo do 22. aprila 1984 bo predvsem prvorazreden verski, a tudi turistični dogodek za »večno mesto«. Računajo, da bo Rim v tem času obiskalo več milijonov romarjev.

Že današnja slovesnost, ki jo je za monodvizijo režiral sloviti filmski režiser Franco Zeffirelli, je spremljala kakih 100.000 ljudi. V prihodnjih 13 mesecih pa pričakujejo od 5 do 10 milijonov obiskovalcev z vsega sveta. Rimška občina, ki nosi največje organizacijsko breme, se je lotila priprav z veliko dobre volje, a v hudi časovni in finančni stiski. Papež je razglasil sveto leto šele novembra lani in s tem presenetil tudi cerkvene, ne samo posvetne organizatorje. Na drugi strani pa občina doslej ni dobila niti fiska izredne pomoči ne od vlade ne od dežele. Za zdaj so okrepili varnostno in pometiško službo ter nekatere avtobusne linije, jutri pa bodo zaprli za promet tudi ulico Concialazione, glavno arterijo ki vodi do trga Sv. Petra. Vse drugo, zlasti parkirišča za stotine avtobusov, ki se bodo zgrinjali proti Rimu, bo moralo počakati še nekaj mesecev.

Kljub temu vodstvu centralnega komiteja za sveto leto, kot se uradno imenuje ta organ, hvali komuniste na Kapitolu, da so pokazali celo več dobre volje kot njihovi krščansko-demokratski predhodniki leta 1975. Turistični delavci pa upajo, da bo sveto leto tudi izredno turistično leto za rimsko gostinstvo, čeprav dvomljivci godrnjajo, češ da bo morda več trušča in zmešnjave kot za služka. Župan Ugo Vetere pa misli, da bo sveto leto tudi izreden kulturno-civilizacijski dogodek, priložnost za »velikansko srečanje ljudi iz vseh držav«, srečanje, ki bo nedvomno prispevalo k večjemu »razumevanju, sožitju in okrepilo duha miru med ljudmi«.

To je tudi ena izmed misli v papeški buli, s katero je Janez Pavel II. formalno oznanil sveto leto in njegov program. Toda za papeža in cerkev bo to izredno leto predvsem verskega pomena.

Janez Pavel II. je sicer s svojo odločitvijo nemalo presenetil tudi cerkvene kroge. Zadnje redno sveto leto je bilo namreč komaj pred osmimi leti in ne Pij XII. ne Janez XXIII., ne Pavel VI. niso razglasili nobenega izrednega svetega leta, s katerim cerkev navadno slavi izjemne dogodke ali obletnice. V Rimu ocenjujejo, da si je Janez Pavel II. zamislil izredno jubilejno leto kot izjemen trenutek srečanja vernikov in cerkve s samimi seboj, kot trenutek notranje sprave in prenov. Odrešenje, sprava in zlasti pokora so ključne besede papeževih bul. Gre torej, kot poudarjajo tukaj, za ponovno odkrivanje in utrjevanje krščanske identitete v nemirnem sodobnem času; verjetno se je prav zato temu papežu, ki je tako naklonjen tradicionalnim oblikam verskih obredov in čaščenja, zdelo predolgo čakati na leto 2000.

Letošnji jubilej, ki se uradno imenuje »sveto leto odrešenja« ima tako po mnenju vaticanistov povsem funkcionalno mesto v pontifikatu tega papeža, za katerega je neposreden stik z verniki pomembnejši kot za kateregakoli od njegovih predhodnikov.

ANDREJ NOVAK

V **ANDRAŽU** nad Polzelo so imeli štirinajstdnevni tečaj kuhanja, ki ga je obiskovalo 22 mladih deklet iz te vasi. Tečaj je pripravila zveza socialistične mladine v Andražu v sodelovanju z delavsko univerzo v Žalcu. Mlade kuharice, po večini kmečka dekleta, so spoznale več kot sto receptov raznih jedi in peciva. Tečaj je vodil Branko Ocvirk.

Nova mlekarina pri **ARJI VASI** v žalski občini že kaže okvirno podobo. Delavci Gradisa iz Celja se uspešno spoprijemajo z zahtevno gradnjo. Z deli so že tako daleč, da se lepo vidijo deli novega objekta. Ko bo gotova, bo mlekarina največja v Sloveniji – dnevno bo lahko predelala 150 tisoč litrov mleka. Oprema že prihaja, začetek proizvodnje pa naj bi bil spomladi 1984. leta.

Proizvajalec športne opreme in pokrovitelj 14. zimskih olimpijskih iger v Sarajevu Elan iz **BEGUNJ** je poklonil organizacijskemu komiteju olimpiade 1000 parov smučarjev. To opremo bodo prek občinskih olimpijskih odborov poslali v občine Bosne in Hercegovine kot spodbudo nadaljnjemu razvoju zimskih športov. Organizacijski komitej je vseh 1000 parov smučarjev poslal tistim smučarskim društvom, ki imajo pogoje za razvoj smučanja.

Tovarna izolacijske volne v **BRŠLJINU** na Dolenjskem, ki je plod naložbe Krke, Termike in gradbenih podjetij Grosuplje ter Pionir, je po zapletljajih glede dobave plina le pričela s poskusnim obratovanjem. Še letos naj bi na tržišče poslali 8000 ton izolacije.

V kmetijski zadrugi Brda v **DOBROVEM** je zaposlenih 280 delavcev, v minulem letu pa so ustvarili okoli 600 milijonov dinarjev celotnega prihodka. Prodaja vina gre dobro in samo zadnji lanskega meseca, december, so napolnili 1.200.000 steklenic in zato porabili več kot 100 vagonov vina. Največ so napolnili zlate rebule.

V **DRAGAH** pri Števerjanu so osnovno šolo svečano poimenovali po briškem pesniku Alojzu Gradniku. Na svečanosti se je zbralo občinstvo s te in one strani meje. Prispele so tudi delegacije raznih javnih ustanov z Goriškega, Tržaškega in iz Nove Gorice.

V **GRADIŠČU** pri Murski Soboti

se trudijo, da bi čimprej uredili dvorano in druge prostore, predvsem za potrebe domačega gasilskega društva. Opravili so doslej že dosti prostovoljnega dela, saj gre za pridobitev, ki je pomembna za vso vas.

V **HOTINJI VASI** bodo že letošnjo jesen lahko kupovali v novi samoposrežnici. Na parceli, na kateri bo stala, so že uredili vodovod in kanalizacijo pa tudi okolje. Poslopje bo montažno, zato se tudi gradnja ne bo zavlekla. Zaenkrat kupujejo Hotinjčani živila še v trgovini, ki so jo bili zgradili leta 1935.

Na **HOTIZI** so se lotili obnove in razširitve ulične razsvetljave, asfaltirali so pred kratkim nekatere ulice po vasi in v zaselku Mirišče, uredili so pločnike ob glavni cesti, razširili vodovodno omrežje in postavili nekaj transformatorjev. Lotili so se obnove broda na Muri, zamenjali dotrajane vodne črpalke na vaškem vodovodu in postavili nekaj vodovodnih hidrantov. Poskrbeli so tudi za odlagališče smeti za tri vasi, s skupnimi močmi pa so uredili tudi avtobusna postajališča.

Tovarna inštalacijske opreme v **IDRIJI** se je uspešno vključila v mednarodno delitev dela in v minulem letu za petkrat povečala izvoz. Z novim programom izdelovanja naprav za vnovično izrabo do zdaj neizkoriščene toplotne energije, ki je iz proizvodnih in drugih poslopij uhajala v ozračje, pa je opremila že vrsto objektov v domovini. Letos bo izdelala 200 tovrstnih naprav.

V **KAPCI** v Pomurju so uredili vaške ceste, dogradili hidrante in vodovodno omrežje. V stari osnovni šoli so uredili dvorano, v bližnjem KOTU pa so obnovili vodovodno omrežje, kupili mrliški voz in poskrbeli za poljske poti.

V **KOČEVJU** so sredi januarja odprli prenovljen in dograjen vrtec za otroke, ki se imenuje Čebelica. Vrtec je pridobil 5 igralnic, zbornico in razdelilno kuhinjo. Prej je bilo v tem vrtcu prostora za 90 otrok, zdaj pa bo za 200 otrok.

Rečica Badaševica ob **KOPRU** bo dobila urbano urejen iztok v morje pri garažah koprškega avtobusnega prevoznika Slavnik. Približno še 100 metrov je preostalo do iztoka v morje, ki

mu morajo izčistiti strugo. Betoniranje struge so že skorajda končali. Ta dela je opravil Gradis, ki bo tudi poskrbel za priveze čolnov, kajti tu načrtujejo marino za čolne do petih metrov. Vsa dela naj bi opravili do aprila.

Marca je slovensko drobno gospodarstvo uresničilo načrt, ki ga je zasnovalo že pred nekaj leti. Na Poljanskem nasipu v **LJUBLJANI** so ustanovili nekakšno »borzo obrtniških izdelkov« oziroma Poslovno informativni center drobnega gospodarstva. Na tej borzi bo slovenska industrija odslej z malim gospodarstvom vred izmenjavala informacije, kaj kdo potrebuje oziroma kaj ponuja. V informativnem centru bo tudi stalna razstava izdelkov, ki jih bo industrija ponujala v izdelavo zasebnikom ali enotam drobnega gospodarstva.

V novi stanovanjski soseski BS 5/2 v **LJUBLJANI** bodo v tekočem srednjeročnem obdobju zgradili 250 novih stanovanj. Delavci gradbenega podjetja iz Grosupljeja so že pričeli graditi prvi stanovanjski objekt, istočasno pa pripravljajo zemljišče za naslednjo gradbeno fazo, v kateri bodo zgradili tudi vrtec za 144 otrok.

Unisova tovarna transportne opreme Savlje v **LJUBLJANI** je s Tehnopromimportom iz Moskve podpisala pogodbo za izdelavo specialnih transporterjev za tekstilno in čevlarsko industrijo. Prve transporterje je sovjetskemu kupcu tovarna opreme poslala že januarja, pogodbene obveznosti pa bo izpolnila do septembra letos.

Postopoma prerašča Trubarjev dom v **LOKI** pri Zidanem mostu v sodoben dom za starostnike. Nova kuhinja, ob njej imajo slednjič svetle prostore tudi domska uprava, zdravniške ordinacije in še kaj, je pridobitev, ki so jo izročili namenu konec minulega leta.

Moški pevski zbor Partizan v **MARIBORU** slavi letos 20-letnico ustanovitve in vabi ljubitelje petja, da se mu pridružijo. Zbor, ki ne prepeva le borbenih, revolucionarnih in domoljubnih pesmi, marveč tudi narodne in umetne, bo tudi letos gostoval ne le v domovini, temveč tudi zunaj njenih meja.

POUČNA MISEL

Thomas Mann: "NAVSEZADNJE, ŠKODLJIVA RESNICA JE BOLJŠA OD KORISTNE LAŽI."

DOMOVINE

Takoj po novem letu so v **MURSKI SOBOTI** začeli z gradnjo prizidka in medkrajevnega dela glavne telefonske centrale. Otvoritev razširjenih poštnih prostorov bo že letošnje jesen, zatem pa bo sledila že montaža in ureditev opreme za novih 1400 telefonskih priključkov.

V Mesni industriji Primorske v **NOVI GORICI** so prvo mortadelo naredili leta 1952. V celem letu so takrat izdelali 5506 kg mortadel. Leta 1971 so prvič presegli 100 tisoč kilogramov, leta 1980 pa še milijon kilogramov mortadel. Lansko leto so izdelali 1.932.081 kg tega okusnega izdelka, letos pa naj bi se ta številka povzpela na 2.450.000 kilogramov.

Štirirazredno osnovno šolo na **OVSIŠAH** pri Podnartu adaptirajo od meseca oktobra minulega leta. Do začetak drugega polletja šolskega leta bodo otroci imeličasno pouk v prostorih doma kulture v Podnartu. Do takrat naj bi bila končana obnovitvena dela na poslopju, zamenjana okna, dograjen dimnik, urejeni bovi tlaki v učilnicah in obnovljeno pročelje šole.

Pred zimskimi počitnicami so se morali učenci in učenke z osnovne šole Simona Kosa v **PODBRDU** zadovoljiti z zimskim športnim dnevom kar v telovadnici. Tekmovali so v skoku v daljavo, troskoku, suvanju težke žoge ter plezanju in poligonu. Na vrsto je prišel tudi zabavnejši del, tek v vrečah, fantje višjih razredov pa so tekmovali v košarki.

V **RADENCIH** je bilo 9. srečanje plesnih orkestror jugoslovanskih RTV centrov pod naslovom Glasbena parada 83. V prepolni dvorani hotela Radin se je predstavilo sedem velikih plesnih orkestror. Posebna komisija se je soglasno odločila, da za najboljši priredbo podeli nagrado dirigentu ljubljanskega plesnega orkestra Jožetu Privšku. Z letošnjega srečanja plesnih orkestror v Radencih bo produkcija glasbenega programa RTV Beograd izdala dve veliki plošči.

Gasilsko društvo **RAZVANJE**, ki ima v svojem strojnem parku štiri razna vozila, več motornih brizgalk, agregat, platnen jašek, dihalne aparate, orodje za gozdne požare in številno drugo tehnično opremo, je kupilo novo tehnično vozilo. Člani tega gasilskega društva so tako opremljeni za gozdne požare in reševanje v prometnih in drugih nesrečah. Društvo sodi v skupino A, saj so vedno pripravljeni, ko jih pokliče zavod za gasilsko in reševalno službo.

Ugodni rezultati slovenskega gospodarstva

Slovenska industrija je v decembru 1982 naredila kar za 11,3 odstotke več kot v decembru 1981. Seveda pa je v tem povečanju upoštevana tudi proizvodnja električne energije v jedrski elektrarni v Krškem; brez tega je znašal porast industrijske proizvodnje le 0,8 odstotka. Celotna industrijska izdelava, skupno z energijo, je v letu 1982 v primerjavi z letom 1981 porasla za 2,1 odstotka.

Leta 1982 je Jugoslavija uvozila za 558,79 milijarde dinarjev, kar je za 8 odstotkov manj, kot je uvozila leta 1981; izvozila pa je za 429,76 milijarde dinarjev, kar je za 1 odstotek več. Jugoslovanski trgovinski primanjkljaj je bil tako za 28,5 odstotkov manjši kot predlani.

V Sloveniji smo lani uvozili za 90,26 milijarde dinarjev, kar je za 7 odstotkov manj kot v letu 1981, izvozili pa smo za 85,42 milijarde dinarjev, kar je za 3 odstotke več. Potemtakem znaša lanski slovenski zunanjetrgovinski primanjkljaj 4,84 milijarde dinarjev in je kar za 65,7 odstotka nižji kot predlani. Slovenija je tako lani z izvozom pokrila 94,6 odstotkov svojega uvoza.

Večdesetletna primerjava letnih dvigov slovenske industrijske proizvodnje kaže, da je bil lanski dvig eden od najskromnejših. Od leta 1953 naprej se je namreč proizvodnja povečala skromneje le v enem letu, 1967, ko je industrija izdelala za 1,2 odstotka več kot v letu 1966.

Razmere na Kosovu se izboljšujejo

Predsedstvo pokrajine Kosovo je pred nedavnim objavilo, da se politično-varnostne razmere na Kosovu nenehno izboljšujejo, kar je rezultat povečane politične angažiranosti, odgovornosti in idejnopolitičnega delovanja. Družbenopolitični in državni organi ter organizacije so se v tem obdobju boja proti sovražni dejavnosti na Kosovu tudi sami bolje usposobili, kadrovsko okrepili in bolje organizirali.

Novice na tej in nasprotni strani so iz RODNE GRUDE, revije za izseljence.
NAROČITE RODNO GRUDO!

V Karoseristu v **MARIBORU** bodo letos izdelali 1240 specialnih in maloserijskih avtomobilskih karoserij na šasijah TAM. Za osnovna sredstva bodo porabili okoli 12 milijonov dinarjev in s tem kupili stroje in delovne priprave. Z razvojem tehnologije in boljšo organizacijo dela bodo tudi produktivnost dela povečali za 2 odstotka.

V tovarni olja v **SLOVENSKI BISTRICI** so dali lani na tržišče okoli 10.800 ton olja, kar je za 14 odstotkov več kot so načrtovali. V tovarni so dosegli na zaposlenega za 4,2 odstotka višjo storilnost kot so računali. V rafineriji, kjer delajo rafinirano jedilno olje iz surovega sojinega, sončničnega in repičnega, so načrt presegli za dva odstotka, načrt embalaranja pa so presegli za 15 odstotkov, to pa je kar okoli 942.000 steklenic.

V cementarni v **TRBOVLJAH** bodo letos ponudili kupcem 460.000 ton cementa. Lani so v tej delovni organizaciji naredili 395.000 ton cementa. Letos nameravajo v cementarni opustiti kurjenje z mazutom in preiti na premog. Tako bi prihranili 25 milijonov dinarjev. Termoelektrarni v **TRBOVLJAH** bosta letos dali v omrežje 579 milijonov kilovatnih ur električne energije. Največ bo delala TE Trbovlje 2, saj je predvideno, da bodo v njej naredili kar 545 milijonov kWh. Stara elektrarna TET 1 bo po potrebi obratovala le še novembra in decembra in bo proizvedla 25 milijonov kilovatov elektrike, Plinska elektrarna ne bo obratovala. Za proizvodnjo 570 milijonov kilovatnih ur bodo v obeh trboveljskih termoelektrarnah porabili 754.000 ton premoga.

Obeleževanje imena Josipa Broza Tita

Številne družbenopolitične organizacije v vsej Jugoslaviji so podprle osnutek zakona, ki določa uporabo in zaščito imena in osebnosti Josipa Broza Tita. Zakon naj bi sprejeli čimprej, saj je bilo od Titove smrti pri uporabi njegovega imena in lika veliko pretiravanja in komercializma. Osnutek zakona podrobno ureja, na kakšen način in kdaj je lik in ime tovariša Tita mogoče uporabljati, pa naj gre za imena ulic in trgov, podjetij, vojaških objektov ali za izdelavo različnih predmetov, značk in spominkov.

Robert J. L. Hawke

V Avstraliji pravijo, da je pred več kot desetimi leti laburist Gough Whitlam prihrumel na oblast kot tajfun, ko je kot drugi laburistični premijer v povojni avstralski zgodovini zmagal na parlamentarnih volitvah in postal predsednik vlade. Whitlam se je tudi na oblasti obnašal kot nepredvidljiva ujma, ko je z odločitvami presenečal domačo in tujo javnost: nekaj dni po prevzemu oblasti je iz Vietnama odpoklical avstralske vojake, ki so se dotlej borili skupaj z ameriškiimi proti odporiškem gibanju Vietkong, navezal je diplomatske stike z LR Kitajsko in sprožil pravo politično bombo, ko je napovedal, da se bo Avstralija pridružila neuvrščnemu gibanju, v katerem bo zaprosila za status gosta, kar se nato ni zgodilo.

S tajfunom bi mogli primerjati tudi presenetljivo tretjo volilno zmago laburista Roberta Hawka na predčasnih parlamentarnih volitvah 5. marca, ko je 9 milijonov avstralskih volivcev proti vsem pričakovanjem gladko glasovalo za voditelja laburistične stranke Hawka, ki je s tem zadal hud udarec dotakratnemu liberalnemu predsedniku vlade Malcolm Fraserju. Premier koalicije liberalcev in narodne stranke je z odstopom s premierskega položaja in predsednika stranke priznal poraz, čeprav ni hotel priznati, da se je temeljito uštel, ko je šest mesecev pred rokom razpisal predčasne volitve v upanju, da bo do tal potolkel laburiste, ki so se v začetku februarja še prepirali, kdo naj bo novi predsednik stranke.

V časnikih so Hawku takrat očitali, da si je v boju za predsednika stranke »umazal roke s krvjo političnega tekmeca«, kar je bilo dovolj, da je temperamentni Hawke doživel pravi pravcati napad srca, zadnjega pred volilno zmago in preden je postal premijer (Hawke je postal predsednik laburistične stranke samo mesec dni pred parlamentarnimi volitvami, natančneje 3. februarja).

Čeprav se je torej še ne 54-letni Robert Hawke, ki ga v Avstraliji vsi kličejo preprosto Bob, bliskovito pojavil na političnem odru, pa komentatorji napovedujejo, da le ne bo z nepredvidljivimi in presenetljivimi odločitvami posnemal laburističnega predhodnika Whitlame, ki je menda ravno zaradi tega pogorel na volitvah leta 1975 in olajšal zmago Malcolm Fraserju. Za Boba Hawka kljub njegovemu temperamentu in občasni silni čustveni razvnetosti pravijo, da zna biti pretehtan in zmeren, kar mu bo v časih zagatne gospodarske recesije, ki jo doživlja Avstralija, prišlo še kako prav.

In kakšna osebnost je Robert James Lee Hawke, ki mu nekateri pripisujejo karizmatično privlačnost in je laburistični stranki po dolgih letih priboril prepričljivo večino 21 sedežev v 125-članskem osrednjem parlamentu šestih avstralskih držav in dveh območij? Rodil se je v premožni protestantski družini v Bordertownu v Južni Avstraliji (oče Clem je bil minister v lokalni vladi). Po tistem, ko je predšolne klopi osnovne in srednje šole v domačem kraju, je študiral in dokončal pravo v Perthu na univerzi Zahodna Avstralija. Še pred koncem študija v Perthu je dobil štipendijo za študij ekonomije v angleškem Oxfordu. Kronisti pravijo, da se je na Oxfordu izkazal predvsem v nogometu, kriketu in v pitju. V Guinnessovi Knjigi rekordov iz leta 1958 je zapisano, da je Robert Hawke postavil svetovni rekord v pitju piva, ko mu je v petih dvanajstih sekundah uspelo spraviti po grlu skoraj poldrugi liter piva (kasneje so strumni pivci piva ta rekord krepko potolkli). Če smo omenili te Hawkove posebnosti, seveda ne smemo prezreti, da je ob tem uspešno študiral in se utegnil tudi zaljubiti v kasnejšo ženo Hazel Masterson, s katero sta ustvarila petčlansko družino.

Po vrnitvi v domovino se je Hawke kot strokovnjak za pravne in ekonomske zadeve najprej posvetil delu v avstralskem svetu sindikatov (ACTU), kmalu zatem pa je z vstopom v laburistično stranko (Australian Labor Party, ALP) napravil prvi korak v politični karieri. Lahko bi rekli, da je ta korak napravil dobro pripravljen, kajti v

politične veščine, spletke in ukane ga je vpeljal stric Bert, bivši premijer vlade države Zahodne Avstralije.

Leta 1970 je Hawk postal predsednik najmočnejšega avstralskega sindikata (ACTU), ki šteje 2,5 milijona članov. Na čelu sindikata se je pojavil tako iznenada kot sedaj na čelu vlade: brez večjih sindikalnih izkušenj, kar bi marsikoga pokopalo, vendar Hawka, ki menda vse, kar počne, dela zelo intenzivno, zaradi česar je izjavil, kako je bil svoj čas prepričan, da ga bo prej ali slej vzel vrag, to ni spodneslo. Prej narobe, izkazal se je kot spreten pogajalec z delodajalci in pomirjevallec notranjih razprtij v sindikatu. Zaradi omenjene spretnosti in lokavosti se ga je oprijel vzdevek »Houdini Hawke«.

Sredi sedemdesetih let je postal podpredsednik laburistične stranke, leta 1980 pa je bil prvič izvoljen v parlament. Bob Hawke je vse do takrat veljal za neomajnega pivca, ženskarja in razuzdanca, zaradi česar ga še danes doma radi imenujejo »pocestni pretepač«, oziroma objestni, vendar ljubeznivi razgrajč. V Canberri vedo povedati, da bi bilo tako razburkano življenje za vsakogar drugega nepremostljiva ovira v politični karieri, medtem ko je Bob Hawke znal vse to obrniti sebi v prid in mu je sloves velikega ženskarja, pivca in razgrajča celo pomagal pri političnem vzponu. Pravijo, da postavnega, tršatega, sivolasnega moža olivne polti na javnih zborovanjih ženske pozdravljajo z vreščanjem, kakor da bi bil zvezda rocka, tulijo, kako je »seksi«, norijo od navdušenja nad njegovimi govornimi pozami in veličastnimi kretnjami, s katerimi ne skopari.

Zadnji dve leti in pol se je Bob Hawke popolnoma odrekel pijači, celo tako zagrizeno, da po marčevski zmagi ni okusil niti požirka šampanjca, kakor se za tako priložnost sicer spodobi. Videti je, da se poslej kaže avstralski javnosti z drugih plati: predvsem kot umirjen, zmeren, pretehtan in odločen politik (nikakor noče biti zaletav), kar bi naj še podčrtali osebnostni potezi, izraženi v robustni vitalnosti in inteligenci.

Če vemo, da se Avstralija spopada z najhujšo povojno gospodarsko krizo (brezposelnost je narasla na 10 odstotkov, inflacija na 11,5 odstotka, kar je med najvišjimi stopnjami med razvitimi državami, v lanskem zadnjem četrtletju se je proizvodnja železa, jekla, hladilnikov, pralnih strojev in avtomobilov znižala za polovico, kmetijstvo pa zadnja štiri leta pesti huda suša), potem seveda smemo reči, da bodo v takšnem položaju Bobu Hawku te druge sposobnosti vsekakor prišle bolj prav kakor one, zaradi katerih je tudi zaslovel. Hawke se je med predvolilno kampanjo izkazal z jednatimi in vsebinskimi govori. Avstralce je pozval, naj se združijo in naj s skupnimi močmi premagajo težave. Od tod je priletel naslednji vzdevek, saj je Hawke postal »Mesija«. Ni odveč pripomniti, da bo najbrž potreboval tudi kakšno dobro mesijansko lastnost, če bo hotel v treh letih, kolikor mu jih je na razpolago, izveliči Avstralijo iz hude gospodarske in socialne krize.

AVGUST PUDGAR

DELO 26. marca 1983

— Misliš, da bom nosila ta li-
sičji kožuh do konca življenja?
— Zakaj pa ne? Lisica ga je
tudi.

— Iščete delo, mladi mož?
— Ni nujno, ampak rad bi do-
bil službo.

— Natakaj, kaj je ta stvar v
moji juhi?
— Žal ne vem, na mrčes se
ne spoznam.

— Nisem ukradel avtomobila.
Bil je parkiran na pokopališču,
pa sem mislil, da je lastnik umrl.

— Zakaj se končno ne oženiš?
— Odkrito ti povem, vedno
mislim na tvojo ženo.
— Jo torej ljubiš?
— Ne, ampak vedno se bojim,
da bi takšno dobil.

— Misliš, da ljudje berejo
oglas v časopisih?
— Vsekakor. Naše podjetje je
pred kratkim iskalo po časopisu
nočnega čuvaja in še isto noč je
bilo vlomljeno.

— Popolnoma nemogoče je še
naprej živeti z Mico.
— Pa se ločita.
— Nemogoče, saj sploh nisva
poročena.

Profesor opazi študentko, ki je
med njegovim predavanjem za-
spala.

— Tovarišica, spite pri komur
hočete, samo pri meni ne boste!

— Dragi, zbudi se, miš je v
spalnici! Slišiš, kako cvili?
— In kaj hočeš? Da jo na-
oljim?

— Francelj, kakšna čudovita
noč je tu v gozdu, kakšna krasna
mesečina.

— Ja, ja, vem, ampak najprej
bi rad do konca pokadil cigareto.

— Torej, Janez, zdaj ko si se
poročil z mojo hčerko, menim, da
ne boš več počenjal neumnosti.

— Brez skrbi, draga tašča, ta
je bila moja zadnja.

— Vaš sin je pa zelo podoben
svojemu očetu.

— Seveda, to tudi sama ved-
no trdim, ampak moj mož vztra-
ja na tem, da je podoben njemu.

— Zakaj tako garaš?

— Ker nimam živcev, da bi
kradel.

— Midva ne bova izsto-
pila: mož ima vročino
in je bolje, da ostane
v postelji...

— A, tako, zdaj boš pa
posvinjal še novi pe-
pelnik!

— ... in ker se mi ni
zdelo primerno razla-
gati otrokom, da si v za-
poru, sem jim rekla, da
so te obesili.

Se drži, da se učimo na napakah, bi moralo
biti med nami nešteto genijev.

INTERNACIONALNA SKRB

Še dobro, da smo tako
hudičevo zadolženi.

Tako vsaj tudi druge
skrbi za nas...

POZITIVNA PLAT

Stabilizacija že kaže
otipljive rezultate.

Gospodarski kriminal je
že v upadanju.

Pa še manj ga bo.
Ko pa kmalu ne bo več
kaj krasti...

NEOGROŽEN STANDARD

Te dni sem spet prebral, da
podražitve ne bodo bistveno
ogrožile standarda neposrednih
proizvajalcev.

Strinjam se.

Celo dokažem lahko.

Teletina, ki je pred dvema le-
toma ni bilo v mesarijah, je
danes skoraj še enkrat dražja
od te, ki je sedaj ni.

Podražitev torej, ki vendarle
bistveno ne bo vplivala na nepo-
sredni standard...

POLOŽAJ NI AJ AJ AJ

Položaj v svetu se je po-
slabšal.

Rusi obtožujejo Amerikan-
ce.

Amerikanci obtožujejo
Ruse.

Nasrkajo pa tisti, ki so
vmes...

SREČA — BODEČA

Kakšno srečo sem imel danes
zjutraj!

V kruhu sem našel — žebelj.
Toda ne govorite tega naokrog.
Bojim se.

Lahko bi zahtevali, naj ga
vrnem...

**Kolikor veljaš,
toliko znaš!**

NAZAJ NI POTI!

Čestokrat berem in
poslušam, da bi morali
v tujino pošiljati več ži-
vine.

Bravo!

Pošiljati pa bi morali
tudi več — oslov.

S pogojem, da se ne
vračajo...

HALO!

Prisluškujajo mi.

To je lepo:

Tako vsaj vem,
da v nesreči nisem
sam...

KRI ZA KRI

Kriza ni,
če roba je,
pa denarja ne.
Kriza je,
če robe ni,
denar pa je!

KRIZA SUROVIN

Včasih so rekli:
Železo kuj,
dokler je vroče.

Potem so rekli:
Železo kuj —
dokler se ne
opečeš.

Sedaj pravijo:
Železo kuj —
če ga imaš...

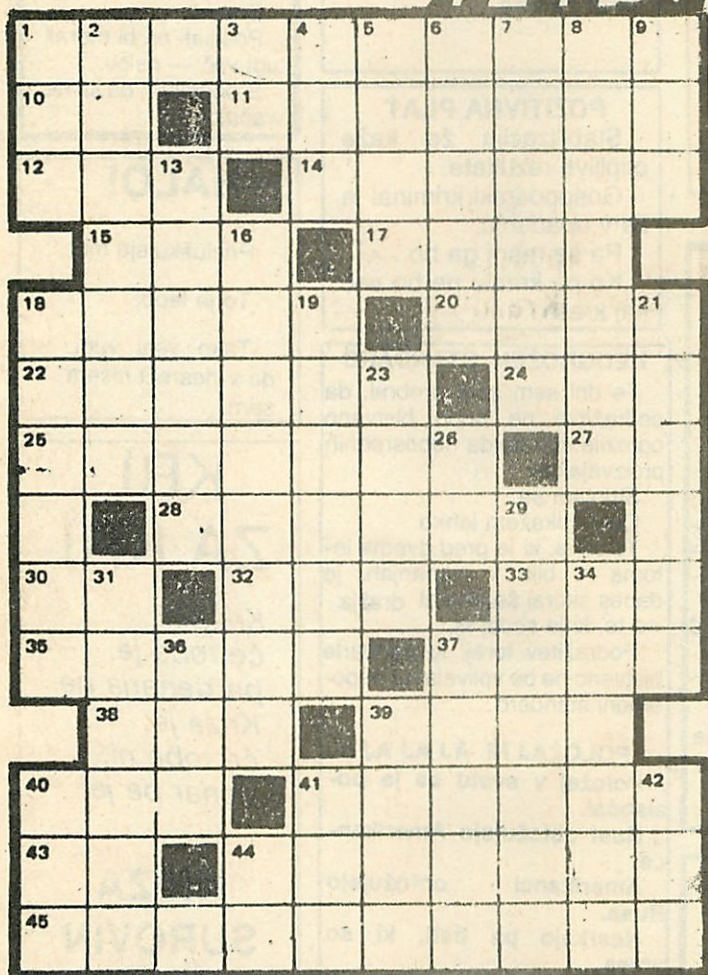
KRIŽANKA

Rešitev križanke iz prejšnje številke:

Vodoravno: Seneka, Navajo, Avari, Sisak, rima, Eva, salo, TTA, sreda, der, Ra, lov, ara, ne, Kalin, Mrs., Pazin, Seine, Nat., vonji, rz, rep, nee, Ga, uno, robec, sol, dama, tat, plaz, etati, slana, Ninive, Zlobec.

Navpično: Sartre, Evita, Nama, era, ki, As, Vis, Asad, Jalen, okoren, ave, Ervin, Ada, soliter, Armenec, lazar, arije, kan, sni, sonet, Gruden, Balzac, znati, pot, goane, Oman, bar, slab, ati, PLO, IV, S(tane) L(okar).

Sestavil J. Žohar

VODORAVNO: 1.v idealistični filozofiji nauk o absolutnem, nadčutnem, nadnaravnem, 10.znak za kemično prvino iridij, 11.ime politika Djilasa, 12.domača žival, 14.niti ena, niti druga, 15.angleško: pipa, čep, 17. majhen dirkalni avtomobil brez karoserije in šasijske, 18.ime venezuelskega patriota in državnika Bolivara, 20.rjave barve, 22.izvedenec v ekologiji, 24.grška črka, 25.pisec satir, 27.znak za kemično prvino aluminij, 28.akontacija, 30.grška črka, 32.starozidovski kralj, 33.srbohrvaško: steza, pot, 35.angleško: posebej, ob strani, 37.klimakterij, 38.oborožen napad, 39.italijansko mesto ob Jadranskem morju, 40.naslov odličnejših ljudi, zlasti plemičev v Španiji, 41.posekanje, etat, 43.kratica za: osebni dohodek, 44.izdelovalec raket, 45.napravitelji zrelostni izpit, maturo.

NAVPIČNO: 1.namig, migljaj, 2.ljubezensko pesništvo, 3.znak za kemično prvino američij, 4.nežen, uglajen, olikan, 5.kraj pod Fruško goro, 6.dentist, 7.iveri, trske, 8.umetna pesem ali skladba za zborni ali solo petje ob spremljavi orkestra, 9.ime dolgoletne ameriške družbene delavke, pesnice, urednice, pisateljice, ki sedaj živi v Ajdovščini (Praček-Krasna), 13.osamelost, osamljenost, 16. starogrško ime (naša pisava), 18.ožja sorodnica, 19.norija, 21.veljava, denarni sistem države, 23.italijansko žensko ime, 26.dvanajsta in enaindvajseta črka naše abecede, 29.vrsta šaljive glasbene igre z lažjo vsebino, 31. nekdanji plemiški služabnik, 34.izvirnik, prvopis, edini izvod, 36.vpišite AON, 37.kdor poklicno masira, 39. spodnji, stranski telesni deli (mn.), 40.hiša, prebivališče, 41.dvojica, 42.vrsta ploščinske mere (mn.), 44.znak za kemično prvino rutenij.

Rešitev:

REŠITEV: Vodoravno: metafizika, Ir, Milovan, gos, nobena, tap, kart, Simon, rjav, ekolog, eta, satirik, Al, akonto, ro, Asa, put, apart, mena, rop, Bar, don, poseka, OD, raketar, maturo, Navpično: mig, erotika, Am, fin, Ilok, zobar, lverje, kantata, Ana, samotar, Polikarp, sestra, norost, valuta, Gina, kt, opereta, opoda, unikat, aon, maser, boki, dom, par, arl, Ru.

BOLOGNA SMALLGOODS

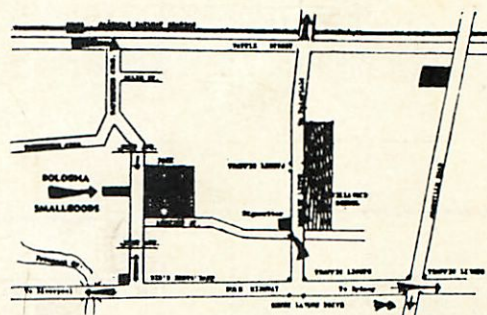
TEL. 728 1717

7 QUEST AVE.
CARRAMAR, 2163

ZA
SVEŽE MESO, SALAME,
KVALITETNO SUHO MESO IN MESNE
IZDELKE SE OBRNITE NA NAS!

HITRA IN BREZPLAČNA DOSTAVA

J. & A. ŠKRABAN, Prop.

Quality Concreting and Excavating

FOUNDATIONS, DRIVES, GENERAL
CONCRETING AND LAND CLEANING

DOONSIDE Paving & Building Pty. Ltd.

Za usluge pokličite
TONIJA ČOLNARIČ

PHONE: 625 4851
A.H. 636 9151

OF 23 LUCRETIA ROAD TOONGABBIE

— LICENCED BUILDER —

ZA VSA CEMENTNA IN IZKOPNA DELA.
SE OBRNITE NA VAŠEGA ROJAKA,

HORSLEY PARK TAVERN

CNR. HORSLEY DRIVE & HORSLEY ROAD (OFF WALLGROVE ROAD)

(Z Wallgrove Road zavijete pri Shell črpalki in šoli proti Horsley Parku trgovinam in še malo naprej)

Tel. 6202043

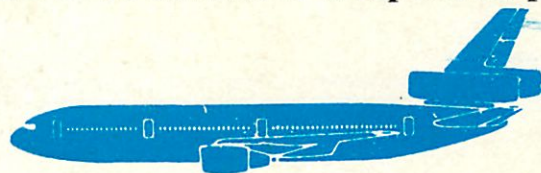
Odprti smo med 10. dopoldne in 11. uro zvečer od ponedeljka do sobote, ob nedeljah med 12. opoldne in 10. uro zvečer. Vsako soboto s pričetkom ob 7. zvečer imamo nastopajoče razne glasbene umetnike. Raznovidna in odlična hrana, vse vrste pijač. Juke-box, biljardne mize, darts, pin ball machines, ob nedeljah barbecue na prostem.

Obiščite nas in se prepričajte o naši kakovosti in uslugi.

Naš hotel je hotel najnovejše vrste, ki ga je lastnik sam gradil čez tri leta.

Se priporoča Zdravko Lubec z družino.

**SLOVENIJA
JE SEDAJ
NAJBЛИŽJA**

**PRI NAKUPU VOZOVNIC.
NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE
UŽIVAJTE V KOMFORTU AVIONA S ŠIRO-
KIM TRUPOM
ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA
VAŠO POTOVALNO AGENCIJO
ALI NA**

VSAKO SREDO IN NEDELJO ZA JUGOSLAVIJO

Odhod iz Sydneya ob 14.05

Odhod iz Melbourn ob 11.05

Prihod v Beograd naslednji dan ob 03.10

ODLIČNE VEZE IZ BEOGRADA DO: Zagreba,
Ljubljane, Skopja, Sarajeva, Titograda, Ohrida,
Splita, Dubrovnika, Zadra, Prištine in Osijeka.

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000,
TEL. 221-2899, 221-2199

MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE.
3000, TEL. 63-6017, 63-6191

PERTH: 111 ST. GEORGES TERRACE 6000 PERTH
TEL 322-2932, 322-2032